TRST, petek
4. novembra 1955
Leto XI. - Št. 261 (3190)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 20 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93-808, 37-338

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 30 din. MALI OGLASI po 20 lir beseda. — NAROČNINA: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. — FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

ZAHODNI MINISTRI POTRDILI ZAVRNITEV sovjetskega predloga o „vsenemškem svetu“

Dulles poudarja, da Zahod ne bo pristal na varnostno pogodbo, če ne pride do združitve Nemčije - Soboljev odpotoval iz New Yorka v Ženevo - ZDA omilile omejitve za izvoz nestrateškega blaga v ZSSR in Vzhodno Evropo

WASHINGTON, 3. — Ameriško trgovinsko ministrstvo je uradno sporočilo, da bo omiljeno nadzorstvo nad izvozom nestrateškega blaga iz ZDA v ZSSR in druge vzhodnoevropske države. Poročilo pojasnjuje, da je bil sklep sprejet «v ženevskem duhu» in da je njegov namen, kot je dejal predsednik Eisenhower, «da se ustvarijo pogoji, ki bi dajali državam pobudo za povečanje obsega izmenjave miroljubnega blaga v svetu». Omiljenje nadzorstva bo izvedeno v obliki ukinitve posebnih izvoznih dovoljenj, ki so bila doslej potrebna za izvoz določenega nestrateškega blaga v sovjetski blok. Ukrepi bodo začeli veljati konec leta.

Trgovinski minister Sinclair Weeks je izjavil, da ta omilitev ne velja za LR Kitajsko in za ostale dežele Daljnega vzhoda «s komunističnim režimom»; prav tako omilitve ne veljajo za izvoz strateškega blaga v vzhodnoevropske države.

ŽENEVA, 3. — Današnja seja štirih zunanjih ministrov v Ženevi je bila razdeljena na dva dela. Po dveh urah diskusije je bila prekinjena za četrt ure na željo Molotova, da bi se lahko pripravil na odgovor na kritike in komentarje treh zahodnih ministrov k njegovim včerajšnjim predlogom o ustanovitvi «vsenemškega sveta». Seji je predsedoval MacMillan.

Ameriški državni tajnik Foster Dulles je v enournem govoru obravnaval včerajšnje Molotovove predloge in dejal, da bi stalna razdeljenost Nemčije pomenila največjo nevarnost za preporod nemškega militarizma. Zatrdil je, da so štirje načelniki vlad dali navodila v naslednjem smislu: 1. Nemčija mora biti združena, 2. združena mora biti s svobodnimi volitvami, 3. združitev mora biti v skladu z nacionalnimi interesi nemškega ljudstva 4. pri združitvi je treba upoštevati interese evropske varnosti.

Molotovovi predlogi, je nadaljeval Dulles, ne predvidevajo nemške združitve temveč sodelovanje med dvema nemškima državama, in tudi ne predvidevajo svobodnih volitev, glede katerih so načelniki vlad dali ministrom navodila. Pozval je Molotova, naj poda svoj predlog za združitev Nemčije s svobodnimi volitvami, in naj tudi pove svoje mnenje o zahodnem predlogu o Nemčiji. Končno je Dulles poudaril, da Zahod ne bo pristal na varnostno pogodbo za Evropo, dokler ne bo sporazuma o nemški združitvi.

Tudi francoski zunanji minister Pinay se je skliceval na navodila načelnikov vlad in zahteval, naj ministri brez odlašanja dosežejo sporazum o svobodnih volitvah v Nemčiji. Nato je Pinay poudaril, da je bil v neki meri že dosežen sporazum o vprašanju varnosti in da bi konferenca storila velik korak naprej, če bi Molotov pristal na združitev Nemčije. Zavrnil je zamisel vsenemškega sveta in tesnejših stikov med Vzhodno in Zahodno Nemčijo, ki bodo potrebni samo takrat, ko se bodo predstavniki obeh Nemčij pridružili zastopnikom štirih velesil, da se dogovorili o podrobno procedure za volitve.

Britanski zunanji minister MacMillan pa je zlasti poudarjal naslednje tri točke: 1. do združitve Nemčije mora priti hitro; 2. združitev mora biti sprejemljiva za nemško ljudstvo; 3. združitev mora biti izvedena v okviru načrta za evropsko varnost. Nato je MacMillan podrobno analiziral Edenov načrt za združitev Nemčije s svobodnimi volitvami v vsej deželi in dejal, da izpolnjuje vse tri pogoje. MacMillan je kritiziral Molotovov načrt in dejal, da sta stališči Vzhodne in Zahodne Nemčije o vprašanju združitve tako različna, da ni pričakovati praktičnih rezultatov od dela vsenemškega sveta, ki ga predlaga Molotov.

Po četrturni prekinitvi je govoril Molotov. Dejal je, da ne predvideva možnosti svobodnih volitev v vsej Nemčiji v letu 1956, ker je stvar samih Nemcev, «da povedo, ali so pripravljeni imeti volitve». Nato je ponovil svojo izjavo o tveganosti volitev v Nemčiji, kajti «ni treba pozabiti poti, po kateri je prišel na oblast Hitler». Načelno pa je ZSSR naklonjena volitvam v vsej Nemčiji, vendar morajo te biti povezane z interesi nemškega ljudstva in evropske varnosti. Končno je dejal, da je njegov predlog o ustanovitvi vsenemškega sveta «prehod od teorije k praksi», medtem ko zahodni ministri niso predlagali ničesar praktičnega, temveč so se omejili na kritike.

Dulles je odvrnil da so zahodne delegacije pred šestimi dnevi podale svoje predloge o nemški združitvi, da Molotov še ni predložil o tem nobenega načrta in tudi ni izrazil nobenega mnenja o zahodnih predlogih. Pinay je tudi še enkrat spregovoril in dejal, da je Molotovov načrt «samo poskus, da bi se vsa Nemčija naredila komunistično». MacMillan pa je omenil, da je bil Edenov načrt prvič predložen pred dvema letoma, v prilagojeni obliki pa pred šestimi dnevi.

Tako je edino novo dejstvo današnje seje to, da so zahodni ministri zavrnili sovjetski predlog o ustanovitvi vsenemškega sveta.

Zvečer je ameriški državni tajnik John Foster Dulles priredil svojim kolegom velik sprejem v hotelu Des Bergues. Po večerji so se štirje ministri, ki jih je vsakega spremljalo šest izvedencev, razdelili na skupine in nadaljevali z izmenjavo mnenj. Francoski zunanji minister Pinay je moral oditi pred koncem razgovorov, ker je bil že poprej dogovorjen za sestanek z vietnamskim veleposlanikom.

Popoldne pa so se sestali trije zahodni zunanji ministri na kosilu, ki ga je priredil MacMillan. Ministri, ki so jih spremljali po trije izvedenci, so med kosilom predvsem govorili o razorožitvi.

Iz New Yorka se je nocoj odpeljal v Ženevo stalni sovjetski predstavnik pri OZN in sedanji predsednik razorožitvene komisije Arkadij Soboljev. ZSSR je zahtevala, naj se razpravljanje o razorožitvi v OZN nadaljuje tudi med ženevsko konferenco zunanjih ministrov. Vendar ta predlog ni bil sprejet zaradi nasprotovanja Velike Britanije in ZDA ob podpori nekaterih drugih držav. Sklenili so, da se bodo Združeni narodi lotili vprašanja razorožitve šele po zaključku ženevske konference.

Današnji «New York Times» piše, da s potekom ženevske konference postaja vse bolj jasno, da so si zahodne velesile «zagotovile pobudo v borbi za mir». Obenem kritizira list sovjetsko stališče, ki ga imenuje obstrukcionistično.

ZDA in Francija ovirajo sprejem novih članov v OZN

NEW YORK, 3. — Od včerajšnjih izjav angleških in ameriških predstavnikov o možnosti novih sprejemov v OZN je to vprašanje v središču zanimanja krogov Združenih narodov. Kot zatrjujejo v kanadskih krogih, je odklonilno stališče ZDA do sprejema Zunanje Mongolije glavna ovira za odobritev kanadskega predloga za sprejem 18 novih članov.

Po zatrdilih istih krogov je kanadski zunanji minister Lester Pearson med svojim nedavnim obiskom v ZSSR dosegel sporazum s sovjetskim zunanjim ministrom Molotovom o splošnih osnovah kanadskega predloga za sprejem novih članov. Predvsem sta se dogovorila, da bo kanadska delegacija predlagala sprejem Avstrije, Irske, Italije, Finske, Jordana, Nepala, Ceylona, Kambodže, Laosa, Portugalske, Libije, Madžarske, Romunije, Bolgarije, Albanije, Zunanje Mongolije, Španije in Japonske. Med drugim je Molotov dejal Pearsonu, da se zdi položaj ugoden za tak predlog, obenem pa je opozoril, da je Japonska formalno še v vojnem stanju z ZSSR, ker med obema državama še ni bila podpisana mirovna pogodba. To vprašanje, so dejali v ZSSR, mora biti rešeno.

Stališče ZDA do sprejema novih članov uradno še ni šlo preko torkove izjave ameriškega delegata pri OZN Cabota Lodgea. Ta je izjavil, da ZDA «pozorno proučujejo» kanadski predlog in «aktivno delajo» za rešitev vprašanja sprejema novih članov v OZN.

Za sprejem v OZN mora dobiti vsaka država, ki kandidira, vsaj 7 glasov izmed 11 v Varnostnem svetu; med njimi mora biti vseh pet stalnih članov (ZDA, ZSSR, Velika Britanija, Francija in Čangkajškova Kitajska). Doslej je edino ZSSR uporabila pravico veta za sprejem novih članov, čeprav se zdi, da se reševanje kanadskega predloga zavlačuje prav zaradi možnosti veta z druge strani, kajti mnoge države s seznama 18 kandidatov je mogoče označiti za protikolonialistične in Francija bi utegnila porabiti pravico veta v Varnostnem svetu proti sprejemu ene ali več teh držav.

ZDA pa se upirajo, kot rečeno, sprejemu Zunanje Mongolije, medtem ko ZSSR vztraja na tej kandidaturi. V ameriških krogih trdijo, da so Romunija, Madžarska, Albanija in Bolgarija «zares države», medtem ko da Zunanja Mongolija ni prava država, temveč «komunistični stvor». Velika Britanija je spremenila svoje stališče do množičnega sprejema novih članov konec prejšnjega meseca in te dni je sporočila, da je pripravljena podpirati kanadski predlog.

Skupno je postavilo svojo kandidaturo 22 držav, toda kanadski predlog izključuje Severni in Južni Vietnam ter Severno in Južno Korejo, ker gre za «razdeljene države».

Danes so nadaljevale z delom vse razne komisije glavne skupščine. Politična komisija je nadaljevala s proučevanjem predloga za ustanovitev znanstvenega odbora, ki bi zbiral dokumentacijo o učinkih atomskega izžarevanja. Posebna politična komisija nadaljuje razpravljanje o rasni diskriminaciji v Afriki, gospodarska komisija proučuje vprašanje razvoja gospodarsko zaostalih dežel, socialna komisija razpravlja o konvencijah o človečanskih pravicah, komisija za skrbništvo vprašanje jugozahodne Afrike, pravna komisija pa poročilo komisije za mednarodno pravo.

BONNSKA VLADA ZAVLAČUJE pristanek na Zorinovo imenovanje

Bonn bi želel počakati na repatriacijo vseh ujetnikov iz ZSSR - Brentano pravi, da možnosti za sovjetsko-nemško trgovino ne gre precenjevati

BONN, 3. — V krogih zahodnonemškega zunanjega ministrstva izražajo mnenje, da bo verjetno poteklo več dni, preden bo zahodnonemška vlada dala svoj pristanek na imenovanje Valerijana Zorina za prvega sovjetskega veleposlanika v Bonnu. O izmenjavi veleposlanikov se je dogovoril kancler Adenauer med svojim obiskom v Moskvi, pogajanja za izvedbo tega sklepa pa so potekala v Parizu med tamkajšnjim sovjetskim in zahodnonemškim veleposlanikom.

Kljub uradnim demantijem sodijo, da zavlačuje zahodnonemško zunanje ministrstvo z izdajo privoljenja za Zorinovo imenovanje iz diplomatskih razlogov. Kaže, da bi nemške oblasti hotele, da bi ZSSR najprej repatriirala zadnje nemške ujetnike, ki jih je še 3,000 do 4.000. Poleg tega bi nemške oblasti želele, da bi bilo sovjetsko diplomatsko predstavništvo v Bonnu številčno omejeno. Krožijo namreč govorice, da je ZSSR predlagala, da bi poslala v Bonn nekaj sto ljudi.

Zahodnonemško zunanje ministrstvo še ni sklenilo, koga bo imenovalo za svojega predstavnika v Moskvi. Med najverjetnejšimi kandidati pa imenujejo veleposlanika v Tokiu Hansa Krolla, ki je bil pred tem več let v Beogradu.

Valerijan Aleksandrovič Zorin je bil doslej namestnik sovjetskega zunanjega ministra in velja za enega izmed najboljših sovjetskih izvedencev za evropske zadeve. Med Molotovovo odsotnostjo v Ženevi vodi Zorin zunanje ministrstvo v Moskvi. Rojen je bil leta 1902, leta 1941 pa je prišel v diplomatsko službo. Po vojni je bil veleposlanik v Pragi, v letih 1952-53 pa je bil stalni sovjetski delegat pri OZN, kjer ga je nato nadomestil Andrej Višinski.

V svojem današnjem razgovoru s skupino ravnateljev italijanskih demokristjanskih listov, ki so na obisku v Nemčiji, se Brentano ni dotaknil vprašanja diplomatskih odnosov z ZSSR, pač pa je dejal, da med obema deželama zaenkrat še ni neposrednih trgovinskih odnosov. Dodal je, da obstajajo trgovinski odnosi z Vzhodno Nemčijo, ki morda služi tudi kot posredovalec za izmenjavo s Sovjetsko zvezo; vendar je obseg te izmenjave malenkosten. Tudi bodočih trgovinskih odnosov med Nemčijo in ZSSR ne gre podcenjevati, je dejal Brentano, «kajti upoštevati je treba politično realnost; to, kar mi lahko damo, Sovjetske zveze ne zanima preveč, če pa bi ji mi dobavljali strateško blago, bi bilo to isto kot samomor».

Bulganin obišče Indijo, Burmo in Afganistan

MOSKVA, 3. — Ob zaključku obiska burmanskega ministrskega predsednika U Nuja v Sovjetski zvezi so nocoj objavili skupno izjavo, v kateri U Nu in Bulganin izrekata upanje, da bodo štirje zunanji ministri v Ženevi dosegli vsestranski sporazum.

Izjava obsoja nato politiko ustvarjanja blokov in poudarja, da politika neudeležbe v blokih jamči varnost narodov in ima pozitivno vlogo za vzpostavitev svetovnega miru.

U Nu in Bulganin poudarjata dalje, da bi morali poizkuse z atomskim in termonuklearnim orožjem prepovedati, ter se zavzemata za znižanje konvencionalnega orožja ter za mednarodno nadzorstvo nad oborožitvijo.

Izjava poudarja tudi, da je treba posvetiti posebno pozornost vprašanjem Azije in Daljnega vzhoda, ki bi se lahko rešila s pogajanji. Rešiti bi se moralo tudi vprašanje povratka Formoze in drugih otokov Kitajski.

Nocoj so javili tudi, da namerava Bulganin odpotovati skupno z delegacijo sovjetskih funkcionarjev 20. novembra z letalom v Indijo, kjer bo ostal 18 dni. Delegacija bo prekinila za nekaj dni svoje bivanje v Indiji, da obišče Burmo in se bo ustavila štiri ali pet dni v Afganistanu.

MOSKVA, 3. — Izraelsko poslaništvo javlja, da je bil s sovjetsko vlado sklenjen sporazum, na podlagi katerega bo Izrael prihodnje leto uvozil iz SZ od 350 do 400 tisoč ton petroleja v zameno za cedrovo sadje.

DOVOLJ JE ZASLIŠEVANJ zaradi vojnih dogodkov!

Leta 1945 aretirani fašist je dosegel včeraj v Bazovici zasliševanje treh domačinov, ki to najnovejšo provokacijo najodločneje obsojajo

Po Bazovici se je včeraj kot blisk raznesla vest, da se je v vasi pojavil nekdanji fašist Quatrocchi, katerega imajo vaščani v dokaj slabem spominu zaradi njegove medvojne delavnosti v korist terorističnega fašističnega režima. Quatrocchi se je zglasil na policijski postaji in dejstvo, da so bili že včeraj od 16. do 18. ure zaslišani trije domačini, od katerih so hoteli vedeti, ali so bili člani narodne zaščite, če vedo, kdo naj bi «izpraznil» Quatrocchijevo stanovanje v Bazovici itd.

Nadalje smo zvedeli, da je bil Quatrocchi zaradi svoje fašistične delavnosti v maju 1945 aretiran in da bi moral biti odpeljan iz Bazovice v neko drugo vas na Krasu, vendar pa mu je uspelo baje med potjo zbežati.

Sedaj se je omenjeni fašist zopet pojavil v Bazovici z namenom, da zadosti «pravici». Njegova pojava je med vaščani vzbudila upravičen val ogorčenja, saj je videti, da ne gre samo za uveljavitev njegove «pravice», temveč da ima zaslombo oblasti, ki imajo morda namen inscenirati nekaj podobnega, kot so že storili s škedenjskimi antifašisti. Pravijo celo, da ima možakar pri sebi samokres in da je med zasliševanjem grozeče dal roko na žep s samokresom z namenom, da s tem pokaže svojo «pravico». Ni znano, ali ga je policija vprašala, da-li ima predpisani orožni list.

Ogorčenje vaščanov je povsem razumljivo, če pomislimo, da je policija začela zasliševati domačine zaradi dogodka, ki se je zgodil maja 1945. Res ne vemo, ali policija ne ve ali noče vedeti za mirovno pogodbo in londonski memorandum, ki izrecno prepovedujeta vsako preganjanje antifašističnih borcev in oseb, ki so se politično udejstvovale pri reševanju vprašanja Tržaškega ozemlja.

Spričo dejstva, da je na proteste zaradi podobnih policijskih zasliševanj pred nekaj meseci sam generalni vladni komisar izjavil, da so protipostavna, pa pomeni ponovna pojava fašista v vasi, kjer je izvajal direktive svojih zločinskih poglavarjev, pravo izzivanje. Naravnost nezaslišana provokacija pa je, da policijski organi, ki bi morali podpisane določbe sporazumov lojalno izvajati, na zahtevo osovraženega fašista naše ljudi po cele ure zaslišujejo.

Mnenja smo, da je dovolj preganjanja antifašistov in da je skrajni čas, da se podobna zasliševanja prenehajo. Namesto tega pa naj sodna oblast izpusti na svobodo zaprte antifašiste in ustavi slehrni postopek, ki krši mirovno pogodbo in londonski sporazum!

NA KONGRESU RADIKALOV nov spopad Faure - Mendes

Volitve verjetno na podlagi dosedanjega volilnega sistema Sporazum v vladi glede povratka Ben Jusefa v Rabat?

PARIZ, 3. — Ob 4 zjutraj je predsednik skupščine sporočil uradne podatke o glasovanju o zaupnici. 330 poslancev je glasovalo za vlado, 211 pa proti. Vzdržalo se je 14 poslancev, medtem ko se jih 56 ni udeležilo glasovanja. S tem je skupščina odobrila vladni načrt za predčasne volitve.

Skupščina pa ni prišla do nobenega sklepa glede volilne reforme in za sedaj ostane še vedno v veljavi proporcionalni sistem s povezavami, na podlagi katerega je bila izvoljena tudi sedanja skupščina. Če bo republiški svet odobril sklep skupščine, bodo nove volitve v prvi polovici decembra in skupščina bo razpuščena 2. januarja 1956.

Skupščina ima sedaj še vedno možnost spremeniti volilni zakon. Za to ji ostane še deset dni. Dosedanja debata pa je pokazala, kakšna zmeda vlada glede tega, in zato je malo verjetnosti, da bi prišlo do spremembe in nove volitve bodo zelo verjetno na podlagi sedanjega zakona. Skupščina je bila sklicana za torek popoldne.

Spopad med Mendes-Franceom in Faurom pa se je sedaj prenesel na 50. kongres radikalne socialistične stranke, ki se je danes začel v Parizu. Naloga kongresa je opredeliti taktiko in program stranke ob volilni kampanji. Kongres se je začel pod predsedstvom Mendes-Francea. Soglasno so navzoči sprejeli predlog, naj se Herriot povabi, da znova prevzame vodstvo stranke.

Mendes-France je v svojem govoru opozoril zborovalce, da kongres ni bil pripravljen, kakor bi bilo potrebno, ker so bile splošne volitve predvidene za junij 1956. Zato se bo delovni program spremenil zaradi bližnjih volitev. «Zato bo potrebno, je pripomnil Mendes-France, da kongres opredeli stališče stranke in da to stori v pogojih, ki ne bodo tako zadovoljivi, kakor bi želeli».

V krogih blizu francoske vlade zatrjujejo medtem, da je bil na današnji seji vlade dosežen sporazum za bližnji povratek Ben Jusefa na maroški prestol. Faure je o tem govoril v svojem poročilu na seji in noben minister ni temu ugovarjal.

Ben Jusef pa je danes nadaljeval svoja posvetovanja v Saint Germain En Laye. Sprejel je delegacijo političnega urada maroške stranke neodvisnosti. Po razgovoru je delegacija objavila poročilo, ki pravi, da so govorili o sledečih vprašanjih: 1. dan in način povratka Ben Jusefa v Rabat, 2. bodoči odnosi med Francijo in Marokom na podlagi svobodnega sporazuma in na podlagi neodvisnosti in medsebojne povezanosti; 3. sporazumi v Aix Les Bainsu in v Antsirabe; 4. kronski svet, 5. sestava maroške vlade, ki bo imela nalogo voditi upravne posle, izvesti demokratizacijo in se pogajati; 6. režim ustavne monarhije modernega Maroka; 7. stališče stranke neodvisnosti glede maroških državljanov židovskega porekla; 8. sprava in združitev Marokancev okrog Ben Jusefa.

Poročilo dodaja, da so med razgovori ugotovili soglasnost pogledov in da je delegacija izrekla željo, naj bi se ob povratku Ben Jusefa v Maroku razglasila splošna amnestija za vse žrtve zatiranja s povratkom vseh, ki so morali v izgnanstvo, in z vzpostavitvijo demokratičnih svoboščin.

NEW YORK, 3. — Severna Koreja je zahtevala od OZN, naj se ji dovoli udeležba pri debati o Koreji, ki bo na sedanjem zasedanju OZN.

Nujna posvetovanja v okviru OZN zaradi novih spopadov v Palestini

Izraelski oddelki so z močnimi silami napadli egiptovske oddelke na demilitariziranem področju - Boji so trajali vso preteklo noč ZDA podpirajo Ben Gurionov predlog za neposredne razgovore

TEL AVIV, 3. — Izraelske čete so preteklo noč nenadoma izvršile napad na egiptovske položaje v Sapha na demilitariziranem področju Auja. Izraelski vojaški predstavnik je danes izjavil, da je bilo nad 50 egiptovskih vojakov ujetih, 50 pa ubitih. Dodal je, da je bil namen te akcije pregnati egiptovske oddelke, ki da so prišli na izraelsko ozemlje pred osmimi dnevi in začeli kopati jarke. Predstavnik je dodal, da je načelnik komisije OZN za nadzorstvo nad premirjem večkrat zahteval od Egipčanov, naj se umaknejo, da pa se Egipčani niso ozirali na njegove pozive.

Predstavnik egiptovskega ministrstva za vojsko pa je izjavil, da so egiptovske čete v zgodnjih jutranjih urah izvršile protinapad na področju Sapha. Kairski radio je oddajal poročilo vrhovnega poveljstva oboroženih sil, ki pravi, da so «bili izraelski napadalci odbiti z vseh točk, ki so jih ponoči zavzeli na egiptovskem ozemlju».

«Egiptovska pehota je ob podpori oklepnih avtomobilov in topništva, pravi dalje poročilo, začela danes ob 11. uri močno protiofenzivo in ji je po štirih urah hudih bojev uspelo pregnati sovražnika z egiptovskega ozemlja. Ob 15. uri so naše čete v celoti obvladale področje Sapha, katerega del je sovražnik okupiral preteklo noč. Med vojaškimi operacijami, ki so se začele sinoči ob 22. uri in so se zaključile danes ob 15., smo zgubili 70 mož med mrtvimi in pogrešanimi, medtem ko znašajo nasprotnikove izgube 200 mrtvih in veliko število ujetnikov. Razen tega smo sovražniku zaplenili orožje in strelivo. Izrekamo priznanje majhni egiptovski postojanki, ki se je postavila po robu močnim izraelskim silam do 11. ure danes zjutraj, ko smo začeli našo protiofenzivo».

Še prej je kairski radio poročal, da je izraelskim četam uspelo zavzeti del egiptovskih položajev in da se boji nadaljujejo.

Med dnevom je kairski radio oddajal tudi izjavo egiptovskega predsednika Naserja, ki pravi: «Podlost Ben Guriona je šla tako daleč, da je začel veliko vojaško operacijo proti Egiptu, medtem, ko je arabskim državam ponujal mir. Sovražnik je napadel s silami, ki se cenijo 3.000 mož enega od dveh vrhov, ki tvorita postojanko Sapha.

Medtem ko so sovražne sile z naskokom zavzele Sapho, so nekatera letala bombardirala to področje. Naši hrabri vojaki so si morali izkopati jarke».

Na koncu je Naser dejal: «Ben Gurion hoče očitno vsiliti mir s silo orožja. Njegove lažno miroljubne izjave, ki jih je podal včeraj, so dejansko bile meglen zastor, ki naj zakrije ofenzivo, ki jo je on za kulisami pripravljal».

Tudi predstavnik egiptovske vlade je popoldne podal po radiu izjavo, v kateri je rečeno, da je izraelski oddelek, ki je napadel egiptovsko postojanko ob demarkacijski črti, štel skupno 3000 vojakov, egiptovska postojanka pa je štela komaj sto mož. «Očitno je, je izjavil predstavnik med drugim, da imajo taki napadi izključno propagandistični namen. Izraelska vlada želi dvigniti moralo svojih čet in svojega javnega mnenja. Dovoljuje take napade, ker je prepričana, da egiptovska vlada ne želi razširiti tega spopada. Sedaj je jasno vsem, da vodi Ben Gurionova vlada napadalno in izzivalno politiko. Izraelski ministrski predsednik je včeraj ponujal mir arabskim državam, medtem ko je pripravljal napad, ki ga je izvršil nekaj ur pozneje proti našim četam. Sedaj je očitno, da predstavljajo izraelske mirovne ponudbe krinko za napadalno politiko».

Na drugi strani pa je izraelski vojaški predstavnik izjavil, da so «opoldne vse egiptovske čete zapustile izraelsko ozemlje», ter je dodal, da je bil namen vojaške operacije v pretekli noči izgnati «egiptovske invazijske sile». Obtožil je Egipt, da je že prej večkrat prekršil premirje. Pozneje pa je vojaški predstavnik dejal, da na južni fronti vlada mir po štirih urah boja v Nitzani (El Auja). Dodal je, da je egiptovske sile na področju Nitzana v demilitariziranem področju ter na egiptovskem področju blizu meje podpiralo težko topništvo. Pripomnil je tudi, da so izraelske čete zavzele vse egiptovske postojanke na tem področju po prvih bojih in da so se potem vrnile na svoja oporišča.

V egiptovskih vojaških krogih zatrjujejo, da so izraelske oblasti zabranile štirim opazovalcem komisije OZN za premirje, da bi prišli na področje spopada.

Kairski radio je tudi javil, da so se egiptovska lovska letala na svojem izvidniškem poletu nad krajem spopadov srečala z izraelskimi bombniki in se z njimi spopadla ter da so spravila vsa sovražna letala v beg.

Demilitarizirano področje El Auja, kjer je prišlo do spopada, meri približno 260 kvadratnih kilometrov in je bilo določeno na podlagi izraelsko-egiptovskega sporazuma. Po tem ozemlju teče mednarodna meja med Izraelom in egiptovskim področjem Sinai.

Tudi iz Damaska javljajo o obmejnem incidentu z Izraelom. Sirski list «Al Inchaa Ree» piše, da so sirski «komandosi» odgovorili na včerajšnji izraelski napad ob meji ter zasledovali napadalce v notranjosti izraelskega ozemlja in zajeli 57 mož.

V zvezi z zaostritvijo položaja in zlasti zaradi zadnjega izraelskega napada, so predstavniki ZDA, Velike Britanije in Francije začeli danes v New Yorku nova in nujna posvetovanja z glavnim tajnikom Združenih narodov Hammarskjoeldom. Razmišljajo o možnosti, da bi sklicali zasedanje Varnostnega sveta. Britanski predstavnik je na vprašanje, ali so tri zahodne sile pripravljene ponoviti svojo izjavo iz leta 1950 o jamstvu meje med Izraelom in arabskimi državami, je izjavil, da morajo ta vprašanja počakati na zaključek sedanjih razgovorov. Predstavnik Foreign Officea pa je v Londonu izjavil, da je «vsega obsojanja vredno, da je Izrael izvršil ta napad, zlasti kmalu potem, ko je predsednik komisije OZN za nadzorstvo nad premirjem general Burns pozval obe strani, naj se vzdržita slehernega napadalnega dejanja». Na vprašanje, ali namerava Velika Britanija napraviti nove diplomatske korake, je predstavnik odgovoril, da gre za stvar, ki spada predvsem v pristojnost OZN.

V New Yorku so uradno javili, da je glavni tajnik OZN Hammarskjoeld stavil danes predstavnikom Egipta in Izraela «nekatere predloge za vzpostavitev reda in stabilnosti na demilitariziranem področju Auja.»

Istočasno so javili, da je Hammarskjoeld izrazil veliko zaskrbljenost izraelskemu stalnemu predstavniku v OZN zaradi vojaške akcije na omenjenem področju. Zlasti je opozoril na ovire, ki jih izraelske oblasti delajo opazovalcem OZN na tem področju.

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je izjavil, da bodo ZDA podprle predlog izraelskega ministrskega predsednika Ben Guriona za začetek neposrednih razgovorov na visoki ravni med Arabci in Izraelci, da pride do prenehanja sovražnosti. Dodal je, da iščejo ZDA tudi pot in sredstva, da se ustavijo zadnji spopadi na meji med Izraelom in Egiptom, ki jih je označil za zelo resne.

V Kairu pa se je francoski poslanik danes zjutraj razgovarjal z ministrskim predsednikom Naserjem. Predstavnik francoskega zunanjega ministrstva je izjavil, da je francoska vlada «zelo zaskrbljena» zaradi zadnjih spopadov. Pripomnil pa je, da so še prezgodnje vesti, da namerava francoska vlada ponuditi svoje posredovanje.

Glavni tajnik Arabske lige Raif Bellama je sporočil, da se bo politični odbor lige sestal na plenarnem zasedanju 9. novembra v Kairu, da prouči: 1. položaj, ki je nastal potem, ko so arabske sile pod vodstvom britanskih častnikov zasedle oazo Buraimi. 2. nedavne izraelske napade proti Egiptu, «ker so druge arabske države, ki imajo skupne meje z Izraelom, v enaki nevarnosti.» V zvezi z angleško zasedbo oaze Buraimi je Naser poslal kralju Saudu brzojavko, v kateri izjavlja, da Egipt podpira Saudovo Arabijo pri njenih zahtevah.

Italijanski opazovalec v Ženevi v „prisrčnem“ razgovoru z Molotovom

Po enournem razgovoru je Bova Scoppa izjavil, da obstajajo ugodne možnosti za sprejem Italije v OZN - Stassen v Rimu - Predstavnik palače Chigi o kanadskem predlogu za sprejem 18 držav v Združene narode

(Od našega dopisnika)

RIM, 3. — Kot poročajo iz Ženeve, se je italijanski opazovalec na konferenci zunanjih ministrov, veleposlanik Renato Bova Scoppa, danes opoldne sestal s sovjetskim zunanjim ministrom Molotovom. Sestanek je bil v sedežu stalne sovjetske delegacije v Ženevi pri OZN, v «Beli vili» na Avenue de la Paix. Italijanski opazovalec je imel že včeraj razgovor z nekim članom sovjetske delegacije, danes pa so ga obvestili, da ga bo opoldne sprejel Molotov.

Razgovor je trajal eno uro. Po razgovoru je Bova Scoppa dejal, da je dobil z razgovora dober vtis, in pojasnil, da sta z Molotovom govorila o splošnem položaju, o vprašanju sprejema Italije v OZN ter o italijansko-sovjetskih odnosih zlasti pa o tretji točki dnevnega reda ženevske konference: odnosi med Vzhodom in Zahodom. Posebej je še Bova Scoppa izjavil, da je Molotov izjavil, da nima ničesar proti sprejemu Italije v OZN in da ugodno gleda na predlog kanadske delegacije za skupni sprejem 18 kandidatov.

O razgovoru je bilo kasneje izdano poročilo, ki pravi, da je razgovor potekel v zelo prisrčnem ozračju in da sta Molotov ter Bova Scoppa med njim razpravljala «o vprašanjih, ki so na dnevnem redu v Ženevi na konferenci štirih zunanjih ministrov in ki posebej zanimajo Italijo: Združitev Nemčije in evropska varnost, odnosi med Vzhodom in Zahodom in položaj na Srednjem vzhodu». «Italijanski opazovalec, nadaljuje poročilo, je načel tudi vprašanje sprejema Italije v OZN, ki sicer ni na dnevnem redu konference, ki pa bo gotovo prišel na vrsto v razgovorih med štirimi zunanjimi ministri».

Kasneje je imel Bova Scoppa tiskovno konferenco, na kateri je dejal, da je Molotov prikazal sovjetsko stališče glede evropske varnosti in nemške združitve. Poudaril je prisrčno ozračje razgovorov, ni pa hotel odgovoriti na vprašanje, kakšno stališče bo zavzela ZSSR do kanadskega predloga za sprejem novih članov v OZN. Dodal pa je, da je po njegovem osebnem mnenju sedanji položaj ugoden za uspeh na tem področju. Na ponovno vprašanje je potrdil, da si je to mnenje ustvaril po razgovoru s člani sovjetske in britanske delegacije.

Glede vprašanja stikov med Vzhodom in Zahodom je Bova Scoppa dejal, da bo Italija sodelovala pri delu štiristranskega odbora, ki mu je poverjeno proučevanje tega vprašanja in da bo glede tega on sam navezal stike z izvedencem sovjetske delegacije, velposlanikom Vinogradovom. Dodal je, da je Molotov še posebej izrazil željo po razvoju stikov med ZSSR in Italijo, zlasti na trgovskem in kulturnem področju. V odgovoru na vprašanje je izjavil, da v razgovoru z Molotovom ni bila omenjena možnost potovanja sovjetskih osebnostih v Italijo in italijanskih osebnostih v ZSSR. Končno je Bova Scoppa še izrazil upanje, da se bo v kratkem lahko sestal tudi s Fosterjem Dullesom in MacMillanom, medtem ko je že imel razgovor s Pinayem.

V Rimu pa se mudi posebni svetovalec predsednika Eisenhowerja Harold Stassen, ki ga je danes v odsotnosti ministrskega predsednika Segnija, ki se še mudi na Sardiniji, sprejel podpredsednik vlade Saragat. Razgovor je trajal pol ure in je bil vljudnostnega značaja. Stassen je v Italiji na vabilo «Centra za mednarodno pomiritev». Na sedežu te ustanove je imel danes tudi predavanje o vprašanju razorožitve. Za to priložnost je poslal minister Martino poslanico, ki jo je navzočim prebral podtajnik v zunanjem ministrstvu Folchi. V svojem predavanju je Stassen prikazal ameriško stališče do vprašanja razorožitve in med drugim poudaril, da je razorožitev neločljivo povezana z miroljubno uporabo atomske energije. Človeštvo, je dejal Stassen, je na pragu velikega napredka, ki bo dosežen z uporabo nuklearne energije.

Stassen bo jutri zjutraj odpotoval iz Rima v Pariz.

Predstavnik palače Chigi je danes ugodno komentiral vesti o možnosti skorajšnjega sprejema Italije v OZN, skupno z drugimi 17 državami. Predstavnik je dejal, da je Italija iz načelnih razgovorov doslej zavračala rešitev, ki bi zanikovala pravico Italije, da je sama po sebi sprejeta v OZN. Toda če lahko pristanek na kanadski predlog pomaga k razumevanju in pomiritvi, bo Italija to z veseljem storila.

Verjetno je, da bo vlada izdala posebno izjavo o tem. Morda bo to storil Martino med bližnjo debato o statusu čet NATO v Italiji v poslanski zbornici. Med to debato bo nadalje gotovo nastala živahna polemika z levo opozicijo, ker ni verjetno, da bi šla njena najnovejša prijaznost do vlade tako daleč, da bi glasovala tudi za te konvencije.

A. P.

PRED SESTANKOM KARDELJA Z EDENOM IN MAC MILLANOM

Predmet razgovorov bodo politične in gospodarske teme ter medsebojno sodelovanje

BEOGRAD, 3. — Dopisnik beograjske «Politike» poroča danes iz Londona, da bo podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj na vabilo britanske vlade prispel v ponedeljek 24. novembra v London. Čeprav program bivanja še ni bil objavljen, sodijo v Londonu, da bo imel Kardelj sestanek s predsednikom britanske vlade Edenom in več razgovorov z zunanjim ministrom MacMillanom in z raznimi visokimi funkcionarji gospodarskih resorov. V programu bo tudi obisk parlamenta, londonske občine in drugih ustanov. V Londonu pričakujejo, poroča «Politika», da se bosta Eden in Kardelj razgovarjala o širokem področju meddržavnih odnosov, pri čemer bodo vsekakor imele poseben pomen politične in gospodarske teme ter medsebojno sodelovanje.

6 milijard din za gradnjo avtoceste Ljubljana-Zagreb

BEOGRAD, 3. — Med vladama FLRJ in ZDA je bil dosežen sporazum, da se del dinarskih sredstev za dobavljeno pšenico iz ameriške pomoči uporabi za izgradnjo avtoceste Ljubljana-Zagreb.

Gospodarski svetnik ameriškega veleposlaništva James Killen je izročil danes državnemu podtajniku za zunanje zadeve Hasanu Brkiću ček za 6 milijard din, s katerim se ta sredstva prenašajo na vlado FLRJ.

Nobelova nagrada za mir

OSLO, 3. — Odbor norveškega parlamenta, ki je določen za dodelitev Nobelove nagrade za mir, je sklenil, da bo to nagrado za leto 1954 podelil uradu visokega komisariata OZN za begunce.

Na seznamu oseb, ki so kandidirale za nagrado, so bili med drugimi Nehru, Truman, Mendes-France, Eden in Churchill. Nagrada bo služila kot prispevek omenjeni organizaciji za izvedbo njenega štiriletnega načrta za begunce, ki je bil odobren v OZN.

BEOGRAD, 3. — Novembra bo prispela v Beograd kitajska gospodarska delegacija, ki se bo z jugoslovanskimi zastopniki razgovarjala o sklenitvi prvega trgovinskega sporazuma med obema državama. Med razgovori bodo verjetno proučili tudi možnost tehničnega sodelovanja.

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je leta 1889 umrl narodni buditelj in učitelj pesnik Beneške Slovenije Peter Podreka.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, PETEK 4. novembra
Karel Bor., Dravomir
Sonce vzide ob 6.47 in zatone ob 16.50. Dolžina dneva 10.03. Luna vzide ob 20.44 in zatone ob 11.23.
Jutri, SOBOTA 5. novembra
Emerik, Savina

OBRAČUN JAVNIH DEL ZA PRETEKLIH 12 MESECEV

JAVNA DELA SE IZVAJAJO SAMO iz sredstev državnega posojila

V prvem letu nove civilne uprave so licitirali za dve milijardi lir več javnih del kot leta 1953, toda takrat so ta dela krili samo s sredstvi področnega proračuna

Javna dela predstavljajo že vsa povojna leta važno postavko področnega proračuna, ker so odgovorni organi vedno težili k neproduktivnim investicijam, namesto da bi podpirali predvsem gradnjo in modernizacijo produktivnih objektov. Z javnimi deli so samo začasno zaposlovali določeno število delavcev in s tem le začasno reševali vprašanje zaposlitve brezposelnih. Tudi sedanja italijanska uprava se je napotila po tej poti. V poročilu «Eno leto italijanske uprave v Trstu» vladni komisariat še posebno poudarja, da je bila njegova prva skrb, reševati brezposelnost z izrednimi ukrepi in nato navaja vrsto javnih del, ki so jih začeli v prvem letu italijanske civilne uprave.

Od 26. oktobra lani do danes, pravi poročilo, je bilo licitiranih za 7 milijard 436 milijonov lir javnih del. Poleg tega je treba upoštevati še 745 milijonov posojil «Aldisio» in 496 milijonov del železniške uprave. S tem denarjem so začeli v teku minulega leta naslednja glavna javna dela: prva dela za združitev dveh železniških postaj na Opčinah in razna druga dela na tržaški železniški postaji v okviru večjih del, ki naj bi jih izvedli v bodočnosti; zidanje 77 hiš za ljudska stanovanja, zidanje 44 hiš za stanovanja za ezule; zidanje šole in otroškega vrtca v Križu; nadzidavo enega nadstropja stavbe liceja «Dante Alighieri» in liceja «G. Oberdan»; zidanje novega skladišča štev. 57 in postavitev novih elektromehaničnih naprav v pristanišču; razširitev 14. odseka državne ceste Miramar - Sesljan, razširitev avtoceste Padriče - Sesljan in podaljšanje te ceste od Sesljana do meje področja; gradnja novega trga za prodajo sadja in zelenjave na debelo; dokončna dela za obnovitev mestne klavnice pri Sv. Soboti; ureditev Istrske ulice in gradnja novega mostu; dokončna dela novih šolskih stavb na Greti in pri Sv. Jakobu; obnovitev predora Sandrinelli in popravilo predora Montebello; popravilo valoloma pred starim pristaniščem in valoloma pred novim pristaniščem; dokončna gradbena dela nove univerze; obnovitev pomorske postaje in popravilo premičnih mostov na pomolu «Bersaglieri»; nadaljevanje del za ureditev potoka Fugnan; gradnja kanalizacije in popravilo pokrajinske ceste v miljski občini.

Skupno so v enem letu začeli z deli za 8 milijard 677 milijonov lir. Ta vsota je precej velika in bi bilo pričakovati, da bi s temi deli vsaj začasno zaposlili večje število delavcev in tako zmanjšali število brezposelnih. V resnici pa se število brezposelnih ni zmanjšalo, kot tudi se ni povečalo število zaposlenih. Pri tem pa moramo še poudariti, da so bila navedena javna dela finansirana iz državnega posojila 30 milijard, ki bi moralo predstavljati izredno nakazilo za javna in druga dela. Če pomislimo, da je bivša ZVU 1953. leta nakazala v rednem področnem proračunu 6 milijard 522 milijonov lir za javna dela, vidimo, da je bilo letos nakazanih le nekaj nad 2 milijardi lir več, kljub temu, da je lani takoj po odhodu anglo-ameriških čet ostalo brez dela nad 4.000 uslužbencev, zaposlenih pri zasedbenih silah.

Iz vsega tega je razvidno, da sedanja civilna uprava uporablja 30 milijard lir državnega posojila za takšna javna dela, ki jih je bivša ZVU izvajala v okviru rednega proračuna. Sedaj pa se lahko upravičeno vprašamo: katerimi sredstvi bodo izvajali javna dela, potem ko bodo izčrpali denar državnega posojila? Letos se produktivna sredstva niso skoraj nič izboljšala. Tudi perspektive za prihodnje leto niso preveč rožnate in bo Trst lahko računal le na rotacijski sklad, ki gotovo ne bo mogel nadomestiti dosedanjih investicij na področju javnih del.

Novi odloki vladnega komisarja

Uradni vestnik vladnega generalnega komisariata št. 31, ki je izšel 2. t. m., prinaša besedilo raznih odlokov dr. Palamare, ki raztegujejo na Tržaško ozemlje sledeče zakonodajne ukrepe, ki so že v veljavi v italijanski republiki:

Zakon št. 653 z dne 9. 8. 1954 (uvedba posebne anestezijske službe v bolnišnicah); zakon predpisuje, da morajo imeti glavne bolnišnice v svojem staležu ustrezajoča anestezijska mesta, da bo s tem zagotovljena primerna anestezijska služba; nadalje točno določa dolžnosti zdravnikov anestezistov in pogoje za njihovo imenovanje, ki se mora izvršiti z javnim natečajem.

Namestniški zakonodajni odlok št. 387 z dne 9. 6. 1945 (Spremembe k enotnemu zakonskemu besedilu o zidanju ljudskih in ekonomičnih hiš z dne 28. 4. 1938 št. 1165, v kolikor gre za dodeljevanje stanovanj v hišah zavoda INCIS in avtonomnih zavodov za ljudske hiše IACP, ter razveljavljenje nezakonitih dodelitev stanovanj, izvršenih po teh zavodih). Podrobno se določajo kategorije osebja, katero lahko dobi ta stanovanja v najem; odlok predpisuje, da se morajo eventualne dodelitve, ki so bile izvršene s kršitvijo zakona, razveljaviti v roku šestih mesecev, ki začne veljati za Tržaško ozemlje od dne, ko je stopil ta odlok v veljavo (2. 11. 1955), postopek za prisilne izpraznitve, ki bodo zaradi tega potrebne, bo za Tržaško ozemlje isti, ki ga določa člen 3 odloka vladnega keneralnega komisarja št. 159 z dne 18. 5. 1955.

Zakon št. 1009 z dne 25. 6. 1952 (predpisi za umetno oplojevanje živali).

Odlok predsednika republike št. 854 z dne 10. 6. 1955 (decentralizacija službe visokega komisariata za higieno in javno zdravstvo).

Ministrska odloka z dne 8. 3. 1955 in 10. 8. 1955, s katerima se dovoli za dobo šestih mesecev začasni uvoz raznega blaga, ki je navedeno v obeh odlokih.

Nadaljnji odlok dr. Palamare vsebuje dopolnilne predpise k njegovemu odloku štev. 267/55, ki zadeva prostovoljno zapustitev službe osebja, ki ga je sprejela v službo prejšnja ZVU. Določa namreč, da lahko tisto osebje, ki nima italijanskega državljanstva, ako hoče, zaprosi, da mu preneha služba tudi pred 31. 12. 1955, ne da bi zaradi tega izgubilo posebne gospodarske prednosti, ki so predvidene za tiste uslužbence, ki sami zaprosijo za odpust iz službe.

Isti Uradni vestnik določa končno, da ima neposredno veljavo na Tržaškem ozemlju zakon št. 908 z dne 18. 10. 1955 (ustanovitev rotacijskega sklada za razvoj gospodarstva na ozemlju Trsta in v goriški pokrajini); Uradni vestnik objavlja v celoti ta zakon.

25. t.m. prvi izpiti za davčne izterjevalce

Državno tožilstvo sporoča, da bodo usposobljenostni izpiti za davčne izterjevalce 25. novembra t. l. (pismeni izpiti) in 30. novembra (ustni izpit) od 9. ure dalje v prostorih državnega pravdništva v sodni palači. Prošnje, opremljene z dokumenti v smislu 3. člena ukaza ZVU št. 79 od 12. maja 1951, je treba vložiti na tajništvu državnega pravdništva, soba 245, do 10. novembra t. l.

Razpis natečaja

Ministrstvo zunanjih zadev je razpisalo izpitni natečaj za deset mest prostovoljcev v staležu tehničnih služb. V poštev pridejo prosilci z doktoratom v pravu, ekonomiji ali političnih vedah. Prošnje se morajo nasloviti na kolkovanem papirju 200 lir na ministrstvo zunanjih zadev — glavno ravnateljstvo za osebje, in sicer do 13. novembra 1955. Vse podrobne informacije se dobe na prefekturi soba št. 49.

VEČERNI TEČAJI LEGE NAZIONALE PO VASEH TRŽAŠKE OKOLICE

Odklanjamo take tečaje ki stremijo za raznarodovanjem!

Pri Domju, v Dolini in Ricmanjih bodo v kratkem odprli večerne tečaje, medtem ko ni o slovenskih ne duha ne sluha

Kakor smo že pred dnevi poročali, namerava letos Ljudska univerza (Università popolare), ki je v rokah šovinistične ustanove «Lega Nazionale» prirediti v nekaterih vaseh na podeželju, zlasti v dolinski občini, vrsto večernih strokovnih tečajev. Odsek omenjene univerze pri Domju je v ta namen pred dnevi nalepil razglase po vseh večjih vaseh dolinske občine in na samem županstvu. V razglasu je napisano, da bo vpisovanje na tajništvu italijanske osnovne šole pri Domju do 10. novembra, 12. novembra pa da se bodo vsi vpisani zbrali za slovesno otvoritev tečajev.

V seznamu krajev, kjer hočejo ustanoviti večerne tečaje so vasi: *Domjo*, kjer bodo imeli ženski tečaj za pletenje in vezenje, za čipke, za telovadbo in ritmične plese ter splošna tečaja za nemščino in splošno izobrazbo; *Dolina*, kjer nameravajo ustanoviti ženska tečaja za pletenje in vezenje, krojenje ter šivanje, poleg tega pa še splošna tečaja za nemščino in splošno izobrazbo; *Ricmanje*, kjer hočejo ustanoviti ženski tečaj za pletenje in vezenje ter splošna tečaja za nemščino in splošno izobrazbo. Tečaji so brezplačni in Ljudska univerza obljubila, da bo tudi brezplačno dala tečajnikom učne pripomočke.

Na županstvu v Dolini smo vprašali, če kaj vedo o zadevi, saj bodo tečaji, kakor kaže, v šolskih prostorih, za katere skrbi in odgovarja občinska uprava. Dolinski župan nam je odgovoril, da kakor za otvoritev nove italijanske šole v Dolini, tudi v tej zadevi ga ni nihče obvestil niti vprašal za dovoljenje za uporabo šolskih prostorov. Z druge strani pa smo izvedeli, da je prefektura naročila upravi dolinske osnovne šole, naj pripravi eno učilnico za omenjene večerne tečaje. Vsekakor se nam zdi čudno tako ravnanje. Občinsko upravo postavijo pred izvršeno dejstvo, ne da bi jo prej niti obvestili. In vendar mora občinska uprava skrbeti za šolska poslopja, za kurjavo in za luč ter plačevati snažilko. Če velja tako ravnanje glede teh večernih tečajev, potem bi v šolah kdor koli brez dovoljenja občinske uprave lahko imel sestanke in razne prireditve ter tečaje.

Kakor je znano, so slovenski šolniki že pred časom zaprosili na pristojnem mestu, pri najvišji tukajšnji šolski oblasti, za otvoritev večernih izobraževalnih tečajev v raznih večjih vaseh, kot n.pr. v Dolini, v Boljuncu, na Opčinah in drugod. Ravnatelj za šolstvo pri gen. vladnem komisariatu je izjavil, da se s tem strinja in to odobrava omenil je celo, da so mu v to svrho obljubili iz Rima 1 milijon lir, da pa bo moral zadevo še proučiti. Preteklo je že več kot eno leto in otvoritev slovenskih izobraževalnih tečajev še vedno «proučujejo», medtem pa italijanska šovinistična ustanova, kot je «Lega Nazionale», ki jo naše ljudstvo dobro pozna in katere cilji so popolnoma jasni, odpira italijanske tečaje v popolnoma slovenskih vaseh. Tudi tu je jasno razvidno, za kaj gre. Glavni namen teh tečajev je raznarodovanje slovenskega življa. Pri tem naj omenimo, da «Lega Nazionale» in «Università popolare» uživata v znatni meri javno denarno podporo, medtem ko oblasti imajo za slovenske kulturne ustanove v tem pogledu, kljub obljubam, še vedno gluha ušesa.

Take tečaje po naših vaseh odklanjamo, obenem pa zahtevamo, da oblasti zaključijo «proučevanje» vprašanja slovenskih izobraževalnih tečajev in jih končno ustanovitvijo, kar bi bilo zelo potrebno in koristno.

Pomorske proge v novembru

Število rednih odhodov ladij iz tržaškega pristanišča se bo v novembru povečalo na 92, medtem ko je v istem mesecu preteklega leta doseglo le 72. Proti pristaniščem Jadranskega morja, Sicilije, Tirenskega morja in Španije bodo zabeležili 13 odhodov (lani 5), proti Grčiji, Turčiji, Siriji, Libanonu, Izraelu in Egiptu 35 (38), proti Afriki 10 (9), Perzijskemu zalivu, Indiji, Pakistanu in Daljnemu vzhodu 6 (3), Avstraliji 1 (0), Zapadni in Severni Evropi 8 (7), Severni Ameriki 8 (7), Centralni Ameriki in Severnemu Pacifiku 8 (5) in Južni Ameriki 3 (3).

S prstom v stroj

Okoli 16. ure se je z rešilnim avtom zatekel v bolnišnico 15-letni mesarski pomočnik Aurelio Matiz iz Drevoreda R. Sanzio, katerega so tudi odslovili.

Mladeniču so namreč ugotovili precej globoko rano na prstu, katero si je napravil med delom v mesnici «Križmančič» v Ul. Kolonja. Matiz je namreč hotel zmleti nekaj mesa, pri čemer pa je bil tako nepreviden, da je pritisnil prste na rezila.

Rana pa ni tako nevarna, kot je mladenič spočetka mislil, vendar se bo moral sam zdraviti kakih 8 ali 10 dni preden bo zopet sposoben za delo.

Nezgoda na delu

52-letni Anton Košuta iz Ul. D. Chiesa ni imel sreče včeraj na delu. Že zgodaj zjutraj se je namreč ponesrečil, zaradi česar so ga morali odpeljati v bolnišnico, od koder pa so ga poslali domov. Zdravniki so mu namreč ugotovili majhni rani na dveh prstih leve roke, za kar pa ni potrebna zdravniška nega. Košuta je izjavil, da se mu je nezgoda pripetila na trgu na debelo, ko mu je krmilo ročnega vozička, katerega so nekateri njegovi kolegi porivali, stisnil roko ob zid. Okreval bo v nekaj dneh.

Nezgoda tržaškega varilca v Genovi

Včeraj je neki tržaški list objavil vest, da se je v Genovi ponesrečil pri delu na ladji «Mina D'Amico» tržaški delavec Eugenio Indrigo iz Ul. Montecchi 5. Indriga, ki je po poklicu elektrovarilec, je ravnateljstvo CRDA skupno z drugimi delavci kazensko odpustilo za časa dolgotrajne stavke. Bil je več mesecev brezposeln. Nedolgo od tega je dobil zaposlitev pri družbi «Remo», ki ga je tudi poslala na delo na omenjeno ladjo v Genovo.

Sestanek Kmečke zveze v Križu

Jutri 5. t. m. ob 19. uri bo v Sv. Križu sestanek članov Kmečke zveze, na katerem se bo razpravljalo o perečih kmečkih vprašanjih.

GLEDALIŠČA

GLEDALIŠČE VERDI

Prihodnjo nedeljo ob 21. uri bo v gledališču Verdi koncert orkestra milanske Scale pod vodstvom dirigenta Guida Cantellija. Koncert organizira koncertno društvo. Na sporedu so Vivaldi, Brahms, Casella in Debussy. Danes se prične pri gledališki blagajni prodaja razpoložljivih vstopnic za nečlane.

SNG ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

bo uprizorilo

V nedeljo 6. novembra ob 17. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj» Eduarda De Filippa

«FILUMENA MARTURANO»

6. t. m. ob 18. uri bo v Ul. Montecchi 6

proslava desetletnice PD «Ivan Cankar»

Po kulturnem sporedu prosta zabava

Vabljeni vsi člani in prijatelji

GLASBENA MATICA TRST

JUTRI 5. novembra ob 20.30 v dvorani stadiona «PRVI MAJ»

javna produkcija gojencev Glasbene šole

s sodelovanjem gojencev Srednje glasbene šole in šole «Center» iz Ljubljane

Nastopajo gojenci oddelkov za solo petje, klavir, violino, čelo, flavto, oboo in klarinet ter šolski orkester.

Prijatelji mladine vljudno vabljeni.

Sporedi bodo na razpolago eno uro pred pričetkom.

SKOZI TEMO IN V HARJE S PESMIJO V NOVE ZARJE...

je naslov spominske razstave slik združene z razstavo umetniških posnetkov, ki jih je napravil

MARIO MAGAJNA

Otvoritev razstave bo v nedeljo 6. t. m. ob 10. uri v Ul. Montecchi 6 - III.

Vabljeni vsi člani in prijatelji DP «Ivan Cankar»

Vstop prost

PLANINSKO DRUŠTVO SEŽANA

priredi jutri 5. novembra ob 20. uri v prostorih hotela Triglav

PLANINSKI PLES

Na sporedu srecolov in šaljiva pošta

VLJUDNO VABLJENI!

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo «S. Škamperle» javlja, da bo 10. t. m. ob 20. uri VIII. redni občni zbor v društvenih prostorih na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7.

KINO

S. Marco. 14.00: «Vdor Mongolov», Ann Blyth, David Farrar.
Kino ob morju. 13.00: Kruh, ljubezen in ljubosumnost», Vittorio De Sica, Gina Lollobrigida.
Moderno. 14.00: «Dekle z dežele», Bing Crosby, William Holden in Grace Kelly.
Savona. 14.00: «Rodila se je zvezda», Judy Garland, J. Mason.
Viale. 14.00: «Ob 10. uri pevska ura», Claudio Villa.
Vittorio Veneto. 14.30: «Ogenj in meso», Lana Turner, Pier Angeli. Prepovedano mladini pod 16. leta.
Azzurro. 14.00: «Bolj živ kot mrtev», Dean Martin, J. Lewis.
Belvedere. 14.00: «Kocissov sin», R. Hudson in B. Rush.
Marconi. 14.30: «Potopljeni zaklad», J. Russell, G. Roland.
Massimo. 14.00: «Plemenski ponos», Jane Russell, J. Chandler.
Novo cine. 14.00: «Ni večje ljubezni», Antonella Lualdi.
Odeon. 15.00: «Razporoka iz ljubezni», C. Inge, Egger.
Radio. 14.30: «Trije Američani v Parizu».
Venezia. 14.00: «Patrulja iz Amba Alagi».
Skedenj. 16.00: «Sin Ali Babe».
Kino na Opčinah. 16.00: «Rdeči dirkalni avto».

Rossetti. 14.30: «Vera Cruz», G. Cooper in Burt Lancaster.
Excelsior. 14.30: «Lepa mlinarica», Sophia Loren in Vittorio De Sica.
Fenice. 14.00: «Don Camillo in on. Peppone», Fernandel, Gino Cervi, Leda Gloria.
Nazionale. 14.30: «Lepotica iz Rima», Silvana Pampanini.
Filodrammatico. 14.00: «Tujka», Greer Garson, Dana Andrews.
Supercinema. Zaprto zaradi obnove.
Arcobaleno. 14.30: «Dolga siva vrsta», Tyrone Power, Maureen O'Hara.
Astra Rojan. 14.30: «Sabrina», Audrey Hepburn, H. Bogart.
Capitol. 14.00: «[illegible] stovi v Tokoriju», William Holden.
Cristallo. 16.00: «Zelen ogenj», G. Kelly, Stewart Granger.
Grattacielo. 13.30: «Najlepša žena na svetu», Gina Lollobrigida.
Alabarda. 14.00: «Irski upornik», Rock Hudson in Barbara Rush.
Ariston. 14.00: «Steza slonov», Elizabeth Taylor, Peter Finch.
Armonia. 14.00: «Nad nami — morje», J. Mills, J. Greyson.
Aurora. 13.00: «Sedmero nevest za sedem bratov», Jane Powell in Howard Keel.
Garibaldi. 14.00: «Veliko slovo», L. Rossi, D. Maggio in mali Angelo.
Ideale. 15.00: «Malaga», Maureen O'Hara.
Impero. 15.00: «Ona», Marina Vlady. Mladoletnim prepov.
Italia. 14.30: «Žena je enaka za vse», Nadia Gray, Lea Padovani.

RADIO

PETEK, 4. novembra 1955

TRST POSTAJA A

8.30 Lahke melodije; 9.00 Brahms: Nove ljubavne pesmi; 9.19 Berlioz: trije stavki iz kantate «Faustovo pogubljenje»; 9.30 Schuman: Fantazija v C-duru; 10.00 Predavanje; 10.15 Boccherini: Koncert za čelo in orkester; 10.36 Melodije iz revij; 11.00 L. M. Škerjanc: 3. del kantate «Sonetni venec»; 11.22 Zabavna glasba; 12.00 Fantazija operetnih melodij; 12.30 Ravel: Španska rapsodija; 12.45 Slovenski motivi; 13.30 Glasba po željah; 14.30 Parada lahkih orkestrov; 15.00 Slavni pevci; 15.30 Čajkovski: Koncert za violino v D-duru; 16.00 Shakespeare: «Othelo», drama v 5 dejanjih, igrajo člani SNG; 18.00 Donizetti: stavki iz opere «Ljubavni napoj»; 19.00 Pianist Aleksander Brailovski; 19.15 Šola in vzgoja; 19.30 Priljubljene melodije; 20.00 Sport; 20.05 Vesela glasba; 20.30 Vokalni kvintet; 20.50 Paul Dukas: Čarovnikov vajenec; 21.00 Tržaški kulturni razgledi; 21.15 Slovenski zbori; 21.40 Dvorakovi Slovanski plesi; 22.00 Iz slovenske književnosti in umetnosti; 22.15 Brahms: Simfonija št. 2 v D-duru; 22.53 Večerni ples.

TRST I.

11.30 Komorna glasba; 12.00 Orkester Milleluci; 12.30 Duo Pomeranz-Brandi; 14.15 Poje Sergio Centi; 15.15 Meilhac in Halevy: «Lepa Helena», opereta v 3 dej.; 19.15 Orkester Guido Cergoli; 21.15 Simfonični koncert, dirigira Paul Klecky.

KOPER

Slovenska poročila: 6.30, 7.00, 13.30, 14.30 19.30 in 23.30.
Hrvatska poročila: vsak dan ob 20.20
Italijanska poročila: 6.15, 12.30, 19.00 in 23.00.

6.00 Jutranja glasba; 7.00 Jutranji koledar, vremenska napoved, napoved časa; 7.05 Glasba za dobro jutro; 7.30 Za [illegible]ne; 11.00 Šolska ura: «[illegible] slovanski zadrugi»; 11.30 [illegible] iz filma «Sneguljčica»; 11.45 [illegible] red domoljubnih narodnih pesmi; 14.45 Narodne pesmi poje [illegible] in Miško, spremlja vaški kvintet; 17.15 Glasbeni mozaik; 17.45 Belo in črno; 18.00 Iz delavskega sveta; 18.15 Narodne pesmi; 19.15 Sport; 20.00 Priljubljene melodije; 20.40 Istrske in primorske pesmi; 21.00 Melodije iz revijskih filmov; 21.30 Ob 62-letnici smrti P. I. Čajkovskega; 22.30 Plesne melodije.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m
Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00.

11.00 Radijski koledar; 11.15 Gospodinjski nasveti; [illegible] Operetne melodije; 11.45 Ciciban — dober dan! (Vošči Manica Komanova); 12.00 Poje pionirski zbor IV. gimnazije v Mariboru in moški zbor DPD «Slava Klavora» p. v. Rajka Sikoška; 12.40 Popevke in ritmi; 13.30 Popularni operni odlomki; 14.35 Želeli ste — poslušajte!; 15.15 Igra Ljubljanski plesni sekstet, poje Zlata Gašperšič; 15.30 Utrinki iz literature - Ivan Potrč: Fajmošter na Kopišniku; 15.45 Cmetne in narodne pesmi poje pevski zbor «Grafike»; 16.00 Modni kotiček; 16.10 Popoldanski simfonični koncert; 18.15 Slovenske narodne pesmi; 21.20 Igra Plesni orkester radia Ljubljana; 21.40 Glasba iz revijskih filmov.

TELEVIZIJA

15.00 Sport; 17.30 «Prižnica Nicola Pisana»; 21.05 Baillard-Velier: «Trinajsti stol», tridejanka.

14. DECEMBRA ZANIMIVA RAZPRAVA PRED TRŽAŠKIM POROTNIM SODIŠČEM

Skupina nevarnih zlikovcev bo polagala račune o svojem kriminalnem delovanju

Izprijenci so obtoženi kraje avtomobilov, poskusnih roparskih napadov, tihotapstva itd., medtem ko se bodo morali drugi zagovarjati zaradi posesti samokresov

Pred nedavnim smo objavili prvi seznam razprav letošnjega porotnega sodišča. K že objavljenim moramo dodati novo razpravo, ki so jo določili za 14. decembra letos.

Gre za 17 obtožencev, nad katerimi visi obtožba organizacije kriminalne skupine, dveh poskusnih roparskih napadov, precejšnjega števila tatvin avtov in predmetov iz avtov, medtem ko se bo moral del obtoženih zagovarjati zaradi posesti in trgovine s samokresi, tihotapstva cigaret ter nakupa ukradenega blaga.

34-letni Ubaldo Indelicato iz Ul. Scuole Nuove, 24-letni Giorgio Gasperazzo brez stalnega bivališča in 23-letni Giorgio Ciave iz Ul. Media so obtoženi organizacije kriminalne skupina, ki je oborožena s samokresi skušala izvršiti v Furlaniji razna kriminalna dejanja. Pod isto obtožbo so v zaporu v pričakovanju razprave tudi 27-letni Mario Molek iz Konkonelske ulice 26, že znani 34-letni Carmelo Giorgesi iz Ul. Bergamasco in 26-letni Orsini istotako iz Ul. Bergamasco. Prvi štirje so tudi obtoženi tatvine dveh avtov, in sicer Fiata 1100 oktobra 1953. leta in Fiat 500 decembra naslednjega leta. Njihovo delovanje pa se tu ne konča. Obtožnica namreč obtožuje Indelicata, Ciava in Moleka tatvine blaga v vrednosti 45.000 lir iz avta last Guglielma Bucherja (septembra 1954). Gasperazzija, Ciaveja in Moleka pa tatvine fotografskega aparata in drugega blaga v skupni vrednosti pol milijona lir iz vozila Herbeta Coffielda, kamor so zlikovci vdrli s ponarejenimi ključi.

Prvi trije so od oktobra pa do decembra 1594. leta ukradli več avtov, iz katerih so odnesli kar se je odnesti dalo in jih nato pustili v kaki ulici. Tako so n. pr. oktobra odnesli Hermanu Schuderbacherju Fiat 500 in si prisvojili tudi večje število moških in ženskih čevljev. 3. novembra je postal žrtev njihovega delovanja Van Hoogevest, 3 tedne kasneje pa avstrijski kmetovalec Friedrick, ki sta morala prijaviti tatvino njunih Fiatov 1400. Decembra so zlikovci odpeljali neki Fiat 1100 in ker v notranjosti ni bilo ničesar vrednega, so se zadovoljili s tatvino usnjene aktovke in praznih steklenic.

Istočasno pa je Ciave pomagal Moleku, s katerim sta ukradla v Žavljah Fiat 500 last nekega Vittoria Polverriginija. Zlikovci niso delovali po točno določenih skupinah; nasprotno, menjali so pajdaše in s tem prišli verjetno tudi do večjega dobička. Tako je Gasperazzo s pomočjo Ciaveja odnesel nekaj blaga iz Fiat 1100, ki je stal na Sprehajališču Sv. Andreja. Gasperazzo je nato oktobra 1954. leta vzel s seboj Moleka in z njim odpeljal Fiat 500 last Luigija Marconija. To vozilo je Molek razstavil in nato posamezne dele prodal. S tem je potegnil za seboj v zapor in na zatožno klop ne le svojega 19-letnega brata Prima Moleka, ki mu je pomagal pri razdiranju in prodajanju, temveč tudi 56-letnega Gianonija Menottija iz Ul. Navali, ki je kupil za 30.000 lir nekatere dele ukradenega avta in 56-letnega Nicola Ruzzierja iz Opčin, ki je Moleku plačal 28.000 lir za motor Marconijevega Fiata. Gasperazzo je tudi rad sam deloval, a ne tu v našem mestu, temveč po Furlaniji. Tako je izprijenec ukradel oktobra v Vidmu kovček in aktovko, v Padovi pa odejo iz tovornika, ki je stal ob cesti.

Lakomnost po lahkem zaslužku je Gasperazzija peljala še dalj: hotel se je baviti s tihotapstvom cigaret, a se mu zadeva ni posrečila. Policija ga je namreč odkrila ter ga obtožbo. Z njim se bodo morali zagovarjati zaradi tistega prekrška tudi Ciave in Molek, pri katerih so odkrili 14,6 kg cigaret. V njihovi skupini je tudi 32-letni Savino Gallo iz Ul. Commerciale, ki je hranil kar 13 kg cigaret.

Delovanje te kriminalne skupine pa se je končalo 29. decembra lani. Tedaj so agenti finančne straže ustavili pri obmejnem bloku pri Devinu avto, v katerem je bila skupina izprijencev. Vsi so imeli namesto čevljev copate in so bili vrhutega tudi oboroženi. Nadaljnja preiskava je ugotovila, da so hoteli tistega večera izvršiti prav na gangsterski način napad na lastnika bencinske črpalke v S. Giorgio di Nogaro. Da bi zadevo čim tišje izpeljali, so si namesto čevljev obuli copate. Seveda se bodo morali tudi za to dejanje zagovarjati pred porotnim sodiščem. Druga skupina, ki so jo sestavljali Ciave, Giorgiesi in Orsini pa je hotela izvesti napad v škodo lastnika gostilne «Pri mostu» v Plavjah, a zadevo niso mogli izpeljati, ker so našli gostilno zaprto.

Med preiskavo se je agentom posrečilo spraviti za zapah celo vrsto mladeničev, ki so imeli, seveda brez policijskega dovoljenja, samokrese v stanovanju in so jih celo skušali prodajati. Pod to obtožbo so prijavili sodišču ne le celotno kriminalno skupino sestavljeno iz Indelicata, Gasperazzija, Ciaveja, Moleka, Giorgesija in Orsinija, temveč tudi 27-letnega Paola Ascolija iz Ul. Cologna, ki je posedoval dva samokresa in z njima trgoval, dalje 21-letnega Cesareja Lofana iz Ul. Machlig, ki se je vmešal pri prodaji in 22-letnega Virgilija Percalija iz Ul. dei Gradini, ki je posedoval in skušal prodati svoj samokres Mauser. Končno bo prišel pred sodišče zaradi posesti samokresa tudi 25-letni Umberto Nibbio od Sv. M.M. Spodnje.

Preostala obtoženca, in sicer 49-letni Josip Vouk iz Ul. Scalinata in 36-letna Amedea Vidal iz Ul. Torrebianca pa se bosta morala zagovarjati le zaradi nakupa ukradenega blaga.

Za razpravo, ki bo trajala verjetno več dni vlada že sedaj precej zanimanja še posebno ker gre za nevarne zlikovce, ki so delali leto dni policijskim organom precej preglavic.

V zvezi z razpravama proti Mariju Križmančiču na prizivnem porotnem sodišču, ki bi morali biti 13. in 20. decembra letos smo izvedeli, da sta bili združeni. Določeno je bilo namreč in to zaradi zahteve obrambe, da se o zadevi razpravlja 20. decembra. Seveda bo imelo prizivno porotno sodišče glavno besedo in samo porotniki lahko sprejmejo ali zavrnejo zahtevo obrambe po združitvi obeh procesov. Gre namreč za priziv proti obsodbi zaradi obtožbe očetomora ter za drugi proces o uboju finančnega stražnika Buongiorna, na katerem pa je bil Križmančič skupno z drugim obtožencem Brajnikom oproščen zaradi pomanjkanja dokazov. Proti tej razsodbi sta vložila priziv tožilec in tudi obramba.

Čigava je denarnica?

Predvčerajšnjim zvečer se je oglasila na kvesturi Libera Degrassi por. Pagan in izročila dežurnemu funkcionarju denarnico z 10.000 lirami, ki jo je našla na Korzu pri filobusni postaji v višini Neapeljske banke.

Denarnica, v kateri ni bilo nobenega dokumenta, je na razpolago lastniku v palači kvesture v Ul. del Teatro Romano.

Stara mati in vnuk žrtvi prometne nezgode

V prvih popoldanskih urah so z rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico 56-letno Carlo Marzotti por. Pitacco s Trga C. Alberta in njenega 6-letnega vnuka Alessandra, stanujočega istotam. Pitaccova, ki je krvavela iz nosa in je imela razne praske tako na nosu kot na nogah, je izjavila, da sta z vnukom hotela prekoračiti Ul. Hermet, ko je v njiju trčil z majhnim trokolesnim tovornikom vrste Lambretta 21-letni Giorgio Tommasi iz Ul. Battera.

Oba sta padla na tla, pri čemer se je tudi otrok ranil po čelu in kolenih. Po zdravniški pomoči, ki so jo jima nudili na sprejemnem oddelku bolnišnice, so ju odslovili in jima priporočili nekaj dni počitka in zdravljenja v domači oskrbi.

Promet Javnih skladišč v preteklem mesecu

Po predvidenih začasnih podatkih je promet skozi Javna skladišča tržaškega pristanišča dosegel v oktobru 264.000 ton. V tem mesecu so pripeljali v pristanišče 224.000 ton in odpeljali okrog 40.000 ton blaga. Med pripeljanim blagom so na prvem mestu premog, železna ruda in staro železo s 154.000 tonami, na drugem žitarice s 50.000 tonami, medtem ko so pripeljali le 27.000 ton raznega blaga.

Promet v oktobru se je v primerjavi z istim mesecem lanskega leta povečal za ca. 80.000 ton, saj so takrat pripeljali v pristanišče 137.165 ton blaga in odpeljali 47.625 ton. Povečanje prometa je nastalo skoro izključno zaradi povečanih dovozov premoga in železne rude.

Okrajno sodišče rešilo stanovanjske pritožbe

Okrajno sodišče je te dni rešilo vse pritožbe glede dodeljevanja 300 novih ljudskih stanovanj pri Sv. Ivanu in pri Sv. Andreju. Zato pričakujejo, da se bodo družine, ki jim je bilo stanovanje dodeljeno že pred tremi meseci, v kratkem vselile v nova stanovanja. Vest bo gotovo razveselila vse one družine (seznam smo objavili v našem listu dne 6. avgusta), ki so nestrpno čakale, da dobijo stanovanje.

Enotna komisija za dodeljevanje ljudskih stanovanj je že začetka avgusta objavila seznam 300 družin, ki so jim priznali pravico do stanovanja. Toda vselitev v nova stanovanja je bila odvisna od izida pritožb oseb in družin, ki tokrat niso bile vključene v objavljen seznam in ki so smatrale, da se jim je zgodila krivica. Sodišče pa je te pritožbe reševalo skoraj tri mesece, tako da je bilo 300 novih stanovanj ves ta čas praznih. Naravno je, da takšen postopek ne more zadovoljiti nikogar, ker je nedopustno, da je pri takšni stanovanjski krizi, kakršno preživlja sedaj naše mesto, kar 300 stanovanj za tri mesece praznih. Zato bi morala komisija, ki določa ljudska stanovanja, določiti osebe oziroma družine, ki imajo pravico do razpoložljivih stanovanj vsaj nekaj mesecev pred dograditvijo stanovanj, da bi pritožbe reševali v času, ko se stanovanja še gradijo in da bi se družine, ki imajo pravico do stanovanja, vselile takoj ko so stanovanja na razpolago.

Županstvo sporoča, da bodo tudi letos izdajali dovoljenja za prodajo božičnih drevesc na javnih prostorih osebam, ki imajo dovoljenje za potujočo prodajo cvetja ali sadja ter osebam, ki imajo dovoljenje za stalno trgovino s cvetjem (cvetličarne) in bi želeli prodajati drevesca v drugem kraju izven svoje trgovine.

Prošnje je treba vložiti na županstvo do sobote 12. novembra 1955.

«Saturnio» si je ogledalo veliko število Tržačanov

Potniško ladjo «Saturnia», ki je predvčerajšnjim priplula v naše pristanišče, si je včeraj ogledala velika množica Tržačanov. Ladja bo proti New Yorku odplula 8. t. m.

Izredni veliko število Tržačanov si je včeraj ogledalo motorno ladjo «Saturnia» ob pomolu pomorske postaje.

Ta množični obisk predstavlja nekaj več kot običajno radovednost, katero vzbuja velika prekooceanska potniška ladja s svojimi razkošno urejenimi kabinami, saloni, obsežnim pogonskim aparatom in vrsto zapletenih navigacijskih naprav. Ta obisk je pomenil predvsem izraz zadovoljstva, da se je ladja po tolikem času in številnih peripetijah končno le vrnila v domače pristanišče.

«Saturnia» in «Vulcania» sta razen tega edini veliki tržaški ladji, katere so tržaški mornarji vojnih nevarnosti rešili. «Saturnia» je namreč po ukazu odplula 5. septembra 1943 iz Taranta v Trst, da bi tako prišla v roke Nemcem. V tržaškem pristanišču so takrat že bile «Vulcania», «Duilio», «Giulio Cesare» in «Sabaudia».

Samo «Saturnia» in «Vulcania» sta se rešili, ker so mornarji ob 15.30 1. septembra odpluli z obema ladjama iz tržaškega pristanišča najprej v Benetke, pozneje pa se predali zaveznikom. Prvo vožnjo sta kot zavezniški ladji za prevoz čet naredili iz Taranta v Malto z vkrcanimi britanskimi vojaki. Pozneje pa so ju poslali v ZDA, kjer sta bili preurejeni za prevoz čet. Do konca vojne sta nato obe ladji prevažali zavezniške vojake v Francijo.

Po vojni so obe ladji kmalu vrnili nazaj družbi «Italia», ki ju je na novo preuredila in postavila na redno pomorsko zvezo med Genovo in New Yorkom. Tu sta «Saturnia» in «Vulcania» dolgo vrsto let opravljala dragoceno delo, saj sta pritegnili na tisoče ameriških turistov in predstavljali osnovo za obnovo trgovske mornarice. Družba «Italia» jih je pred nekaj leti zamenjala z novimi modernimi prekooceanskimi ladjami tipa «Cristoforo Colombo». Že takrat se je pričakovalo, da bodo ladji končno le vrnili v Trst, vendar so se enkrat zmagali genovski pomorski krogi, ki so dosegli, da sta bili ladji prestavljeni sicer formalno v Neapelj, v resnici pa še vedno služili predvsem genovskemu pristanišču.

Prekop grobov

Županstvo sporoča, da bodo v kratkem prekopali XV in XIX odsek občinskega pokopališča pri Sv. Ani, kjer počivajo posmrtni ostanki umrlih od 27. januarja 1944 do 15. januarja 1945.

Družine ali ustanove, ki smatrajo, da bi treba v pogledu kakšnega pokojnika izvajati odredbe v smislu zakona št. 204 od 9. januarja 1951 glede počastitve padlih v vojni, naj vložijo do 30. novembra 1955 prošnjo s potrebnimi dokumenti na odsek za pokopališča — 12. oddelek — pri uradu za javna dela — Ul. del Teatro št. 5-V — soba 43.

Obenem sporoča županstvo, da bodo prekopali tudi XVII odsek na omenjenem pokopališču od 2. do 22. vrste, kjer počivajo posmrtni ostanki umrlih od 9. februarja 1945 do 9. junija 1945.

Kdor želi prenos posmrtnih ostankov tu pokopanih, naj se obrne na gori omenjeni urad v Ul. Teatro 5. V ostalem veljajo sedanji predpisi glede prevzema nagrobnih spomenikov. Od 1. februarja 1956 naprej ne bo več dovoljen prenos posmrtnih ostankov iz omenjenega odseka; nagrobni spomeniki pa bodo od tega datuma na razpolago občini.

VREME VČERAJ

Najvišja temperatura 14,4, najnižja 8,2, ob 17. uri 13 stopinj, zračni tlak 1013,6 stanoviten, vlaga 65 odst., veter 16 km na uro vzhodnik, nebo 8 desetin pooblačeno, morje lahno razgibano, temperatura morja 14,1 stopinje.

PRAZNIČNA SLUŽBA LEKARN

Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2; Godina, Campo S. Giacomo 1; Alla Minerva, Trg sv. Frančiška 1; Praxmarer, Trg Unità 4; Rossetti, Ul. Schiapparelli 58; Signori, Trg Ospedale 8; Tamaro e Neri, Ul. Dante 7.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Barbo-Carniel, Trg Garibaldi 5; Benussi, Ul. Cavana 11; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan); Alla Minerva, Trg S. Francesco 1; Ravasini, Trg Libertà 6; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

Oglasni oddelek
TRST
Ul. sv. Frančiška 20/III
tel. 37-338
sprejema inserate, male oglase, osmrtnice in drugo od 8. do 12.30 in od 15. do 18. ure.

ADRIA EXPRESS
Ul. Cicerone 4 - tel. 29243

Predstavništvo za Radensko Slatino, Rogaško Slatino in Dobrno

Preskrba trgovskih, navadnih, turističnih in tranzitnih vizumov za Jugoslavijo

IZLETI

Prodaja voznih listkov za avtobuse:
Milano, dnevni odhodi ob 21
Genova, poned., sreda in petek ob 21
Como - Chiasso, torek, četrtek, sobota in nedelja ob 21
Videm (Udine), dnevni odhodi ob 6.30, 7.30 in 8.30.
Belluno, dnevni odhodi ob 6.30
Treviso, dnevni odhodi ob 8.30

Novi letnik «Slovenskega etnografa»

dokaz marljive dejavnosti slovenskih etnografov

Pred časom smo že omenili, da je izšel novi letnik «Slovenskega etnografa», ko smo opozorili na dejstvo, da v tej reviji sodelujejo tudi italijanski etnografi in da so njihovi članki tamkaj objavljeni kar v originalnem jeziku kot prispevki drugih sotrudnikov, ki niso Slovenci. Tu objavljamo še daljši sestavek o tem zborniku.

Dejavnost slovenskih etnografov se je šele po osvoboditvi prav razmahnila. Etnografski muzej v Ljubljani, katerega agilno vodstvo z direktorjem dr. Orlom na čelu, je pobornik vsega snovanja, je sicer že pred dvema letoma praznoval trideseto obletnico svojega obstoja. Vendar velja, da je slovenska etnografska znanost šele v zadnjih letih napravila pomemben korak naprej. Tu imamo v mislih predvsem sistematična etnografska raziskovanja slovenskega ozemlja, ki jih je prvi organiziral Etnografski muzej v Ljubljani, za njim pa še sorodne ustanove v Sloveniji. Ta sistematična raziskavanja slovenskega ozemlja, s proučevanjem materialne, duhovne in socialne kulture, z zbiranjem najrazličnejšega etnografskega gradiva, so dala nadvse uspešne rezultate. Naj omenimo etnografsko razstavo, prirejeno pred dvema letoma v Ljubljani, ki je poleg številnih poročil, člankov in slikovnega gradiva v časopisju, bila prav tako dokaz dejavnosti slovenskih etnografskih delavcev. Dokaz napredka slovenske etnografske znanosti pa je še posebno revija «Slovenski etnograf», ki jo izdaja Etnografski muzej v Ljubljani.

Revija Slovenski etnograf, ki predstavlja odsev znanstvenega proučevanj in dognanj slovenskih etnografov, izhaja enkrat v enem zborniku. Nedavno je izšel letošnji letnik, ki je po vrsti že osmi. Čeprav moramo ugotoviti, da je Slovenski etnograf pretežno znanstvena publikacija, pa je vendar zanimiva tudi za nestrokovnjake. Res morda niso to prispevki. Toda večina od njih obravnava tako snov, ki je zanimiva tudi za ljudi, ki se z etnografijo ne ukvarjajo strokovno. Seveda pa za take, ki imajo vsaj malo smisla in vsaj malo ljubezni do domačega izročila. Zato bodo vsi ta z užitkom in zadovoljstvom vzeli v roke in prebirali najnovejši, osmi letnik Slovenskega etnografa.

Obsežen, skoraj tri sto strani obsegajoči zbornik velikega formata, ki sta ga letos uredila Boris Orel in Milko Matičetov, vsebuje osemnajst razprav, domačih in nekaj tujih etnografov. Te razprave, ki tvorijo jedro zbornika, dopolnjuje spominski članek, posvečen pok. Francetu Kotniku, nestorju slovenskih etnografskih delavcev, dvoje poročil in na koncu 21 knjižnih poročil in ocen. Med vse te prispevke pa je razvrščenih še dvanajst slikovnih prilog, troje kart in slik med tekstom.

Ni naš namen podajati ocene objavljenih prispevkov, zlasti ne razprav in strokovnih poročil. To je stvar strokovnjakov. Naj zato kot kronisti zabeležimo samo nekaj ugotovitev o vsebini letošnjega letnika Slovenskega etnografa.

Na splošno lahko ugotovimo, da vsebuje letošnji etnografski zbornik v svojem prvem delu, to je med razpravami, predvsem sestavke svoje vrst. Prvi so posvečeni kmečkemu orodju, drugi pa panjskim končnicam. Seveda obseg teh razprav obravnava tudi druga vprašanja duhovne kulture. Toda vse razprave s področja materialne kulture so posvečene izključno kmečkemu orodju.

Med razpravam je na čelu sestavek urednika Borisa Orla «Poljedelsko orodje v slovenski etnografiji». Boris Orel ugotavlja, da je bilo poljedelsko orodje v slovenski dosedanji etnografiji deležno majhne pozornosti. Slovenci še nimamo etnografije orala in prav tako je pomanjkljivo naše znanje o branah, vilah, lopatah, kosah, srpih in podobnem orodju. Z novim časom, ko se staro vsak dan hitreje umika novemu, je izginilo tudi mnogo orodja, ki so ga v poljedelstvu nedavno še uporabljali. Tako je marsikje povsem po nepotrebnem izgubilo vse tisto, kar bi morali o orodju vedeti z etnografskega ali gospodarsko-zgodovinskega vidika. Novi letnik Slovenskega etnografa izpopolnjuje to vrzel. Razprave, posvečene našemu poljedelskemu orodju, našim oralom, branam in motikam, pomenijo sicer prvi, vendar pomemben začetek našega etnografskega dela v tem pogledu.

Stane Gabrovec je prispeval razpravo «Prazgodovinsko arheološko gradivo za proučevanje rala na Slovenskem». V okviru etnografskih raziskavanj slovenskega ozemlja, ki jih že vsa leta po osvoboditvi organizira Etnografski muzej v Ljubljani, je bila v letih 1953-54 prav ralom posvečena posebna pozornost. Poročilo o tovrstnih ugotovitvah je prispeval Boris Orel, čigar sestavek pa predstavlja šele del večje etnografske razprave. Avtor ugotavlja imena, obliko, značilnosti in uporabnost tega orodja na raznih področjih slovenskega ozemlja. Obširna in zanimiva izvajanja dopolnjujejo fotografije in risbe tega orodja. Tončica Urbas je prispevala razpravo «Nekaj ugotovitev o pohorskem ralu kavlju», Fanči Sarf pa razpravo o brani na Gorenjskem. Zanimiva je razprava Franja Baša o motikah na Slovenskem. Avtor obravnava 28 različnih enot motik, v katere je združil vseh 300 različnih vrst motik, kolikor jih je bilo mogoče ugotoviti na Slovenskem. Pri tem prikazuje oblike motik, kje so jih uporabljali in za kakšna dela so jih uporabljali. Posebno so zanimiva njegova izvajanja o proizvodnji motik na našem ozemlju. Še en sestavek je posvečen kmečkemu orodju. Angelos Baš obširno razpravlja o orodjih na kmečkih gospodarstvih pod Mariborom v 18. stoletju.

V drugem delu je deset prispevkov, med njimi tri razprave inozemskih etnografov. Težišče tega dela pa je na dveh končnicah, torej na področju, razpravah o naših panjskih kjer prav tako čaka naše etnografe še mnogo neobdelanega gradiva. Zanimiva je razprava Marije Jagodic o motivu «Kmet ziblje Francoza», ki se pojavlja na slovenskih panjskih končnicah in ki mu navezanost samo na slovensko ozemlje daje svojevrsten pečat.

Predaleč bi nas zavedel podrobnejši prikaz vseh sestavkov letošnjega letnika Slovenskega etnografa. Naj omenimo vsaj prispevek italijanskega etnografa Alberta Cireseja, ki poroča o svojevrstnem spomladanskem obrednem običaju «pagliara», neke vrste našem Zelenem Juriju, v nekaterih vaseh Južne Italije, kjer so se ohranili potomci slovanskih naseljencev z druge strani Jadranskega morja. Nekaj povsem novega predstavlja nedvomno tudi razprava Milka Matičetovega «Umita in v prt zavita lobanja pri Slovencih». V tem svojem sestavku razpravlja Matičetov o starem slovenskem običaju v zvezi s ponovnim pokopom lobanje, najdene v odprtem grobu, opirajoč se pri tem na ugotovitve ankete Inštituta za slovensko narodopisje pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Med avtorji moramo omeniti tudi Ivana Grafenauerja, Nika Kureta in Dušana Ludvika, ter dva tujca: Angleža Paula Brewsterja, ki piše o igri «škarjice brusiti» na slovenskem ozemlju in Italijana Evela Gasparinija, ki razpravlja o obliki «dvojnega» pokopa pri Južnih Slovanih.

Letošnji, osmi letnik Slovenskega etnografa, katerega poglavitne značilnosti smo zgoraj navedli, je nedvomno dokaz živahnega delovanja slovenskih etnografov, katerim se vsako leto pridružuje več novih, mladih sodelavcev. Vsekakor dokazujejo objavljena dela razmah slovenskega etnografskega delovanja in vso resnost znanstvenega prizadevanja. Zato zasluži, pa tudi potrebuje njih delo vso podporo javnosti.

Sl. Ru.

Na istrski obali (Foto Magajna)

Belgijski socialisti in kolonialno vprašanje

Na zadnjem zasedanju generalne skupščine OZN je bilo postavljeno na dnevni red tudi alžirsko vprašanje. Smatrajoč, da to pomeni vmešavanje v njene notranje zadeve, je francoska delegacija, kot znano, v znak nasprotovanja zasedanje zapustila, kar je v mednarodni politični javnosti odjeknilo na različne načine. Zanimivo je stališče, kot so ga glede tega na pr. zavzeli belgijski socialisti. To stališče je razvidno tako iz nekega članka v strankinem organu «Le Peuple» kot iz izjav, ki jih je v ZN in potem, ko se je vrnil iz New Yorka, dal belgijski zunanji minister Henry Spaak.

I v članku i v izjavah ministra Spaaka se v prvi vrsti poudarja pravna plat omenjenega vprašanja. «S pravnega vidika,» je rečeno, «se stališče Francije in 26 držav, ki so jo podprle, ne more obsoditi, zakaj vse dežele na svetu priznavajo Alžir za del francoskega ozemlja». Sodeč po teh besedah bi potemtakem alžirsko vprašanje šlo smatrati za izrecno notranje vprašanje same Francije, češ da je tudi v listini ZN, in sicer v čl. 2. paragrafa 7, natančno določeno, da taka vprašanja ne sodijo v kompetenco OZN. Kar zadeva pravico narodov na samoopredelitev pa je Spaak v svojem govoru pred generalno skupščino izrazil mnenje, da to ne predstavlja edino človečansko pravico, ki jo je treba zaščititi.

«Kaj bi pa nastalo iz OZN», se vprašuje Spaak, «če bi generalna skupščina skušala raziskovati, kako so zagotovljene določene človeške, na pr. socialne pravice, v posameznih deželah-članicah?» In celo dejstvo, da v Alžiru teče kri, ni za Spaaka «dovolj prepričljivo», ker baje ZN nimajo nobene pravice, da v takih primerih intervenirajo. Po njegovem mnenju ni namreč OZN nikakršno mednarodno razsodišče, pred katerim bi se mogle države medsebojno obtoževati, marveč predstavlja organizacijo, ki je osnovana na določeni listini z določenimi klavzulami, a med temi so tudi one iz čl. 2.

Gledano tako, meni dalje Spaak, postane postopek Francije, namreč njen demonstrativni odhod iz generalne skupščine, povsem razumljiv in opravičljiv. Francija ima prav, pravi, «zakaj to, kar se je zgodilo, je le malo preveč». «Le Peuple» pa je kratkomalo in jasno zapisal: «To, kar opravičuje umik Francije, je določeno stališče nekaterih dežel, ki so domala vse nerazvite in med katerimi niso vse kvalificirane, da sodijo Franciji».Dobesedno tako stoji zapisano. Kako pa more časopis, ki se smatra za glasilo socialistov, zapisati podobne besede, je nerazumljivo.

Drugič: v stališču Spaaka in belgijskih socialistov se v zvezi z obravnavanim vprašanjem postavlja tudi vprašanje učinkovitosti podobnih ukrepov v okviru OZN, namreč ukrepov kot je postavitev na dnevni red alžirskega vprašanja. Po Spaakovem mnenju je to popolnoma nekoristno, ker OZN lahko od Francije zahteva samo to, da poišče rešitev, ki bi nanjo pristala večina Alžircev, za čemer pa francoska vlada tako sama stremi. Sprejemati podobne neučinkovite ukrepe pomeni potemtakem, tako pravi Spaak, potiskati v stanje neučinkovitosti tudi samo organizacijo (Organizacijo združenih narodov, op. ured.), s čimer se prizadeva njen moralni prestiž.

Dalje je po Spaakovem mnenju primer alžirskega vprašanja v generalni skupščini potisnil na površje tudi «nujno potrebo za evropske dežele, da se združijo. Rekel je: «Jasno, da bi rezultat glasovanja bil obraten, ko bi vse dežele-članice atlantskega pakta zavzele enako stališče. Potrebno je, se je izrazil, da te dežele vzporedijo svoja zunanjepolitična gledišča in da se glede določenih zunanjepolitičnih vprašanj bolj pogosto posvetujejo, zakaj, kako je mogoče upati na uspešno sodelovanje v vojni, če ni med članicami potrebne enotnosti tudi v miru.

V svoji četrti bistveni pripombi je Spaak izrazil prepričanje, da je kolonializem v resnici že mrtev in da se je treba samo še otresti dediščine XIX. st. s tem, da se poišče rešitev, s katero bi se hkrati zavarovali interesi tako določenih dežel kot, in to še prav posebno, domačinskega prebivalstva. Izhajajoč iz takšnega svojega stališča Spaak zaključuje dve stvari: prvič, da je treba Franciji zaupati, ker dejansko njena politika ni tako «okrutna» in «reakcionarna», kot je to pogosto čuti v OZN; drugič, da bi azijsko-afriški narodi v svoji borbi proti kolonialnim ostankom mogli odigrati koristnejšo vlogo, če bi njihove intervencije težile k umerjenosti. Po njegovem mnenju so se ti narodi pustili obvladati od določenih strasti, ki lahko postanejo skrajno nevarne. Da bi se našla neka pozitivna rešitev pa je potrebno imeti občutek za mero in medsebojno razumevanje.

Ko bi hoteli v kratkim izraziti, kar je hotel belgijski zunanji minister s svojim stališčem povedati, bi zaključili, da mu pri tem ni šlo samo za to, da opraviči postopke Pariza, marveč se je obenem postavil v obrambo določenih širših političnih koncepcij, ki po navadi skupaj imenujemo «kolonializem». Pri tem ne preseneča, da v svetu še obstajajo pristaši in zagovorniki omenjenega že preživelega družbenega pojava, temveč, da so med temi tudi predstavniki političnih skupin, ki nosijo naziv socialistične. V našem primeru gre za socialistično stranko Belgije.

Za to stranko je sploh značilno, da se nikoli, odnosno le redkokdaj loti obravnavanja kolonialnega vprašanja, dasi prištevamo Belgijo k tako imenovanim kolonialnim silam. V strankinem tisku je s tem v zvezi malokdaj kaj napisanega. Tudi na strankinih kongresih se o tem ne razpravlja, a na tretjem kongresu Socialistične internacionale leta 1953, kjer je bilo govora tudi o kolonialnem vprašanju, se belgijski delegati sploh niso prijavili k besedi.

Zanimivo je, na kakšno stališče se belgijski socialisti postavljajo v odnosu do svojih kolonij v Afriki. Stališče: belgijska prisotnost v Afriki ima za cilj vzgojiti domače prebivalstvo, ki je politično še nezrelo, tako da bi nekoč postalo sposobno za samostojno politično življenje, kar pomeni, da je prisotnost Belgije v Afriki koristna in pravilna.

Pada v oči podobnost med tem stališčem in nekaterimi osnovnimi teoretičnimi postavkami francoskih socialistov o kolonialnem vprašanju. Tako eni kot drugi si lastę pravico, odnosno nalagajo «dolžnost», da prispevajo k «vzgoji» in «blagostanju» kolonialnih ljudstev, vtem, ko gre v resnici za navadno apologijo kolonializma kot takega, za ohranitev kolonialnih posesti in njihovih bogastev, za čisto navadne prikrite špekulacije buržoaznega značaja, ki so daleč od socializma in njegovih načel kot zemlja od sonca. Nič čudnega torej, če je Spaak smatral postavitev alžirskega vprašanja na dnevni red glavne skupščine za vmešavanje OZN v notranje zadeve Francije, saj obstaja nevarnost, da bi tak precedent slabo koristil Belgiji, če bi se nekoč postavilo pred OZN tudi vprašanje belgijskega Konga. Le da v tem primeru ni več moč govoriti ne o socializmu ne o socialistih, zakaj ti pojmi so neločljivo povezani z borbo zasužnjenih narodov proti kolonializmu, za načelo samoopredelitve ter nacionalne suverenosti.

KRVNA OSVETA KORZIČANOV NA PARIŠKIH ULICAH

«Kri je mogoče oprati le s krvjo»

«Kri je mogoče oprati samo s krvjo» — zveni nekako strašno in srednjeveško. Človeku se zdi nerazumljivo, da se take stvari dogajajo tudi danes. In vendar so Korzičani ohranili do danes te svoje okrutne tradicije tudi izven svoje ožje domovine. Vse je ostalo isto: zob za zob, oko za oko, le sredstva so se spremenila in modernizirala: mračne ulice so zamenjale grmičevje, avtomobili konje in pištole nože. Zakon krvne osvete je za mnoge Korzičane svetinja, na katero ni mogla vplivati niti civilizacija niti današnja atomska doba.

Angelo Salicetti

Angelo Salicetti je imel 23 let, ko je leta 1937 zapustil svoje rojstno mesto na Korziki in prišel v Marseilles. Veliko mesto in tuji ljudje so ga skoraj pogoltnili. Ni vedel, kje bi začel in česa bi se lotil. Potepajoč se po ogromnem pristanišču je naletel na neko čedno dekle. Slučaj je nanesel, da sta se Salicetti in dekle usedla za mizo, pri kateri je že sedel kralj marsejskih gangsterjev, neki Graziani. Dekle je prebledelo, a Graziani je razdraženo vzkliknil: **«Kaj boš s tem bedastim zelencem?»**

Ko je Salicetti odnesel s seboj s Korzike grablje, ni niti slutil, za kaj jih bo prvič uporabil, kajti po teh žaljivih gangsterjevih besedah je njihov ročaj krepko odskočil od Grazianijeve glave. Kralj gangsterjev ni bil navajen na dolge izjave: krepka klofuta je Salicettija potisnila na stol, s katerega je bil malo prej vstal.

Od tega trenutka je nastala «korzikanska vojna», kakor so jo imenovali francoski časopisi. Na mizi prefekta pariške policije se je zaradi te klofute s časom grmadil plaz aktov, ki je trajal polnih 18 let. Krvava kronika te «vojne» predstavlja v letopisu kriminalistične policije dogodek, ki ga Francozi dolgo ne bodo pozabili.

Zaradi klofute - štirje streli

Po dobljeni klofuti Salicetti ni več mislil na cilj, ki ga je dovedel v Marseilles. Deset dni po dogodku v krčmi, 24. septembra 1937, je stal pred barom «Cours» s pištolo v roki. Ko se je kralj gangsterjev pojavil na vratih, je Salicetti mirno dvignil roko: ustrelil je štirikrat, in Graziani se je zrušil mrtev.

Salicetti je priznal umor in je bil obsojen na 7 let ječe. Medtem je izbruhnila druga svetovna vojna. Morilec je pobegnil iz zapora, sodeloval v vojni in bil večkrat odlikovan. Ko se je vojna končala, so Salicettija pomilostili.

Toda Graziani je bil prav tako Korzičan. Medtem ko je bil Salicetti v zaporu, so na misteriozen način ubili v Parizu brata njegovega ujca, Marcela Raffaelija. Salicetti je zato prišel v Pariz in začel z raziskovanjem. Sum je končno padel na Grazianijevega prijatelja Fontano. Vse ostalo je bilo lahko.

Po zatišju se veriga nadaljuje

Omenjeni Fontana je 7. oktobra 1944 sedel na terasi neke kavarne. Nenadno se pojavi avtomobil. Fontana se ni utegnil niti premakniti in že se je znašel v avtomobilu. Dva dni kasneje je policija našla njegovo truplo v nekem pariškem predmestju.

Ko je Salicetti teden kasneje zgodaj zjutraj odhajal z doma, ga je presenetil revolverski strel. Krogla se je zapičila v zid blizu njegove glave. Napadalec je bil neviden, a Salicettiju se je zdelo, da ve, od kod je priletela krogla. In 6. decembra istega leta je bil ubit Silvester Nicolai, Grazianijev stric, in to v strogem pariškem centru: dobil je pet **krogel iz avtomatske pištole**, ki so jih izstrelili iz neznanega avtomobila.

Nenadno je padla nova žrtev v decembru 1945: nesrečnež je bil najboljši Salicettijev prijatelj in barist v lokalu, ki ga je Salicetti kupil pred nekaj meseci. Ubili so ga za točilno mizo, ko ni bilo nikogar v baru. Preiskava je ostala brez uspeha. Sum je sicer padel na nekega Corticiattija, a so ga hitro izpustili zaradi nezadostnih dokazov. Toda nezadostni dokazi niso bili zadosten razlog, da bi Corticiatti ostal živ. Njegovo truplo so nekega zgodnjega februarskega jutra našli na ulici, tri mesece po umoru v baru. Morilca niso našli.

Krvna osveta je še nadalje razsajala. Sledeči prizor se je odigral v restavraciji «L'Holande». V njem so se zbirali v glavnem Korzičani. Nekega dne, ko je bila restavracija polna, so se nenadno odprla vrata. Avtomatska pištola je zaregljala: Jaques Morassini, Salicettijev rojak, je ostal na mestu mrtev, medtem ko so bili hudo ranjeni trije drugi Korzičani.

Policija spet ni imela dokazov. Dva meseca po tem umoru se je Salicetti vračal domov v spremstvu žene in strica, Benedetta Pietrija. Nenadno sta se pojavila dva oborožena moža. Salicetti je komaj vzkliknil «pozor!», ko so se zaslišali streli. Pietri se je zrušil mrtev, medtem ko sta bila Salicetti in njegova žena le laže ranjena.

Zvesti Salicettijev prijatelj, Mattia Costa, ni mogel prenesti žalitve nekega Federiccija in mu je zato poslal nekaj krogel v trebuh. Toda policija Coste ni mogla najti; a našli so ga Korzičani in ga ubili. Costo so pokopali 29. avgusta. Ob tej priliki sta šla za pogrebom tudi Salicetti in njegova žena. Pojavil se je črn avtomobil, iz katerega sta gledali dve strojnici. Salicetti je opazil nevarnost in z revolverjem prisilil šoferja taksija, v katerem sta se vozila z ženo, da je zavozil z avtom na desno, kraj pogrebnega avtomobila, medtem ko je črni avtomobil ostal na levi strani. Končno se je moral črni avtomobil umakniti.

Smrt zadnjega povzročitelja drame

Vendar Salicetti ni ostal živ. Ko je opazil, da ga sovražniki stalno spremljajo, je o polnoči 9. decembra 1950 skušal zbežati iz Pariza. Vsedel se je s svojo ženo v svoj plavi avtomobil, a veliki črni avtomobil mu je že v Parizu prestregel pot. V nekaj sekundah je bil plavi avtomobil preluknjan na 17 mestih. Salicettiju ni uspelo izstreliti niti ene krogle, medtem ko so njegovo ženo hudo ranjeno prepeljali v bolnišnico.

Malokdo je imel tako veliko spremstvo, kakor Salicetti. Za mrtvaškim vozom je šla ogromna povorka avtomobilov. V črni limuzini so sedeli najbližji pokojnikovi sorodniki, medtem ko so se v drugih avtomobilih vozili do zob oboroženi policaji. V dvajsetih naslednjih avtomobilih so sedeli novinarji in fotoreporterji, ki so upali, da se bo kaj zgodilo. In dejansko niso se zmotili. užaloščena rodbina jih je nagnala s kamenjem s pokopališča.

Tako je bil odstranjen še drugi povzročitelj te verige krvne osvete. Toda «korzikanska vojna» ni prenehala. V naslednjih štirih letih so ranili še pet Korzičanov, medtem ko so tri ubili.

Po 18 letih je policija končno ujela samo izvršilca zadnjega umora, nekega Roberta Juana. Vsi ostali so se izognili kazni, a ne zakonu krvne osvete.

Zaradi ene klofute je do sedaj padlo 16 ljudi; Pariz in Korzika pa se sprašujeta, ali bo kdaj vsemu temu konec.

Elektronska punčka

Med najnovejšimi igračami, ki jih bodo francoska podjetja vrgla na trg letošnjo zimo, bo tudi elektronska punčka, narejena iz plastične materije in ki bo na željo otrok lahko zapela neko narodno pesem ali pa povedala pravljico o lisici zvitorepki.

Reforma šolstva v Jugoslaviji

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, novembra — Komisija za reformo šolstva jugoslovanske zvezne skupščine bo verjetno na prvi prihodnji seji razpravljala o predlogih, ki sta jih izdelali posebni komisiji za reformo osnovne in srednje šole.

Pedagoški strokovnjaki predlagajo uvedbo osemletnega obveznega šolanja od 7 do 15 let starosti. V osemletkah bi učenci dobili osnovno znanje o vseh znanstvenih in družbenih vprašanjih, sliko o svetu, naravi, družbi, ljudskem mišljenju, o dialektično-materialistični osnovi. Osemletke bi bile na svojih področjih kulturna središča in žarišča napredne misli. One bi prispevale h harmonični intelektualni, telesni, moralni, estetski in splošno-tehnični izobrazbi in vzgoji zavednih graditeljev socializma in razvijale pri mladini socialistični humanizem, patriotizem in pravi internacionalizem. Istočasno bi osemletke seznanile učence s pridobitvami in prispevki narodov k materialnemu, kulturnemu in splošnemu napredku človeštva.

Drugi predlog se nanaša na reformo dosedanje gimnazije, v kateri bi absolventi osemletk nadaljevali štiriletno šolanje, ki bi jih usposobilo za nadaljevanje študij na univerzi. V gimnazijah bi dijaki izpopolnili svoje znanje iz raznih področij znanosti, kulture in tehnike. Tu bi dijaki dobili celoten marksističen, znanstven pogled na svet, naravo in družbo, kar bi jim omogočilo, da brez predsodkov razumejo vprašanja družbenega razvoja. Gimnazija bi pomagala dijakom, da na glavnih dogodkih iz zgodovine, borbe človeštva za napredek spoznajo zakonitosti družbenega razvoja in se usposobijo za aktivno delovanje v sodobni družbi. V gimnaziji se bodo dijaki nadalje seznanili s preteklostjo narodov Jugoslavije, z njihovo borbo za neodvisnost, s političnimi, gospodarskimi in kulturnimi razmerami v preteklosti in sedanjosti, s težnjami in razvojem ljudske misli v sodobnem svetu, z idejemi socializma. V prvi polovici šolanja v gimnazijah bi bil pouk enoten. V višjih razredih pa bi se dijaki glede na nadaljnje študije in nagnjenosti lahko opredelili za: naravno-matematično smer, za humanistično in za gospodarsko-tehnično smer. Pripravlja se tudi predlog za reformo učiteljskih in strokovnih šol.

Vsi predlogi za reformo šol so rezultat dolgotrajne študije, proučevanja dokumentarnega materiala in elaboratov. V tem delu niso sodelovali samo člani podkomisij, temveč številni drugi, strokovnjaki, člani združenja prosvetnih delavcev in gospodarski strokovnjaki. Predlogi, ki jih bo na zasedanju v tem mesecu sprejela komisija za reformo šolstva zvezne skupščine, bodo izročeni v javno diskusijo preden bo o njih razpravljala zvezna skupščina. Predpisi, ki jih bo sprejela zvezna skupščina bodo določili osnovo, smernice in osnovne elemente, ki bodo omogočili izgradnjo in razvoj socialistične šole.

BOŽO BOŽIČ

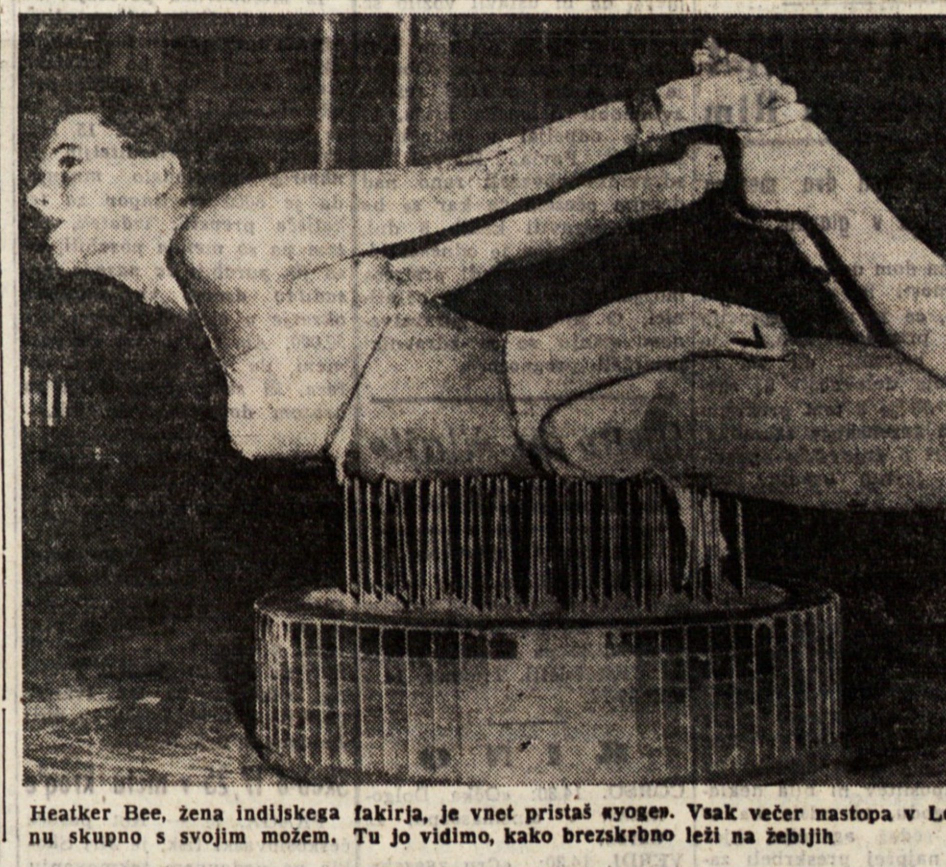

Heatker Bee, žena indijskega fakirja, je vnet pristaš «yoge». Vsak večer nastopa v Londonu skupno s svojim možem. Tu jo vidimo, kako brezskrbno leži na žebljih

Gina Lollobrigida je na turneji po Evropi, kjer predvajajo njen najnovejši film «Najlepsa žena sveta». Tu jo vidimo na Nizozemskem, kjer pita svojega moža s slanikom. De gustibus...

TEHNIČNE ZANIMIVOSTI

Z jadralnim letalom v stratosfero

Kljub temu, da imamo letala in rakete na reakcijski pogon, so se nekateri raziskovalci stratosfere vrnili k mnogo skromnejšemu letalu, namreč k jadralnemu letalu. Izkazalo se je namreč, da pod ugodnimi pogoji lahko jadralno letalo doseže višine, ki so drugače dostopne le letalom na reakcijski pogon. Pri tem imajo jadralna letala še to prednost, da lete mnogo bolj počasi in so zato mnogo bolj pripravna za opravljanje natančnega proučevanja kakor letala na reakcijski pogon, ki lete z ogromno brzino.

Zaradi tega so predlagali, da bi se zgradilo jadralno letalo s kabino za pritisk, opremljeno z vsemi napravami, ki so potrebne za polete v največji višini in ki bi nosila ne le številne instrumente, ampak naj bi omogočila tudi učenjakom daljše bivanje v stratosferi.

In tu nikakor ne gre za fantastičen načrt. V poslednjih šestih letih so člani jadralskega kluba južne Kalifornije dosegli s svojimi jadralnimi letali velike višine, v katerih so mogli leteti brez kabine za zračni pritisk, umetnega oskrbovanja s kisikom in ogrevanja. Rekord je znašal 13.275 metrov. Pri tem so naleteli na enega najbolj zanimivih zračnih tokov: nesel jih je veter, ki prihaja s Tihega oceana in v Kaliforniji udarja v strme stene Sierra Nevade, od koder se dvigne visoko v atmosfero. Strokovnjaki so prepričani, da bi ta veter zmogel ponesti posebno zgrajeno jadralno letalo s širokimi nosilnimi površinami celo na višino 21.000 metrov. Jadralno letalo bi bilo opremljeno z vsemi znanstvenimi in tehničnimi napravami, let pa bi trajal tri ure. Stroški za izgradnjo takega letala bi znašali okrog 200.000 dolarjev.

Televizija Amerika-Evropa

Predsednik neke velike ameriške radijske družbe je izjavil, da bodo čez pet let prenašali televizijske programe iz Amerike v Evropo. To bo omogočila veriga postaj na mikrovalove, ki bodo premostili ocean. Hkrati je dejal, da bodo v desetih letih pošiljali programe iz Združenih držav tudi v Azijo.

Material visoke trdote

Mnogi proizvodi se izdelujejo v prahu. Da bi jih mogli zdrobiti do take mere, jih je treba drobiti z materialom, ki je trši od njih samih. Toda od znanega trdega materiala ima jeklo to slabo stran, da se spaja z mnogimi kemičnimi proizvodi; porcelan je lomljiv: kremen drobi samo v ploščnati, teže v obli obliki. Francozi so sedaj našli nov material, korindur, ki bo v industriji rešil mnogo problemov. Korindur je težji od porcelana in kremena, a je trši od vseh do sedaj znanih snovi, razen diamanta.

Avtomobil na sončni pogon

Pred nedavnim so se inženirji podjetja «General Electric» sestali v največji tajnosti na dvorišču istega podjetja v Chicagu, da bi prisostvovali poskusni vožnji malega avtomobila, dolgega komaj 45 cm. Ta «žepni» avtomobil je prav gotovo toliko revolucionaren, kot je bila poskusna atomska bomba, ki je 16. julija 1945 eksplodirala v Alamogordi. Omenjeni avtomobil je prvi stroj, ki ga žene energija sončnih žarkov. Električni tok, s katerim se oskrbuje motor, se ustvarja na edinstven način: s pomočjo sončne svetlobe, ki pada na baterijo. Težava, ki za sedaj preprečuje ostvaritev velikih avtomobilov je v tem, da pri povečanju naraščajo hitreje potrebe motorja kakor površine avtomobila, medtem ko je energija sončnih žarkov proporcionalna le površini avtomobila.

Benilofon

Kakor more pilot za določen čas prekiniti s pilotiranjem in prepustiti letalo avtomatskemu pilotu, tako bo v bodoče vodja trgovskega podjetja skupno z vsem osebjem mogel zapustiti podjetje, ki ne bo zaradi tega prenehalo delati. Naprava, hkrati telefonist in sekretar, bo sprejemala naročila in jih točno zapisovala. Ta senzacionalna novost se imenuje benilofon, težka je komaj 5 kg in je podobna gramofonu. Učenjak je predstavnikom tiska pokazal kako dela njegov stroj. Kdor pokliče po telefonu trgovino, sliši glas lastnika naprave, ki jih prosi, naj pustę naročila, ime in številko telefona. Vse to se snema in reproducira lastniku po njegovem povratku. Naprava je zlasti navdušila direktorje podjetij. «Ko je naša tovarna zaprta — pravijo, je prijetno vedeti, da se od petka do ponedeljka zapisujejo naročila klientov. Tako moremo v ponedeljek izvršiti naročila brez vsakršne izgube.

Proizvodnja avtomobilov v Italiji

Kakor javlja radio Italija, bo avtomobilska proizvodnja v Italiji dosegla letos rekordno število nad 270 tisoč avtomobilov. To vest javlja nacionalno združenje avtomobilske industrije v Turinu. Tudi izvoz je v porastu. Nad 58.000 motornih vozil so izvozili v Avstrijo, Nemčijo, Švico, Belgijo, Švedsko, Nizozemsko in Indijo.

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

OB ZBOROVANJU DEMOKRŠČANSKIH VODITELJEV V GORICI

ŠTEVILO OBLJUBLJENIH STANOVANJ NE BO MOGLO zadostiti potrebam 3.000 prosilcev v pokrajini

Vsako leto bodo na osnovi zakona štev. 640 zgradili 80 stanovanj • Prizadeti zahtevajo stanovanja z zmernimi stanarinami

Na nedeljskem pokrajinskem shodu voditeljev krščanske demokracije so med drugim razpravljali tudi o stanovanjskem vprašanju v naši pokrajini. Poslanec Baresi in dr. Polesi sta namreč sporočila vest, da je posebna posvetovalna komisija ministrstva za javna dela dodelila goriški pokrajini na podlagi zakona št. 640 o gradnji ljudskih hiš 80 stanovanj na leto za dobo šest let, kar bi skupno predstavljalo 480 stanovanj. Skupno bo torej potrebna približno ena milijarda lir, katero bo potrošila UNRRA-CASAS.

Nedvomno je smatrati gradnjo 480 stanovanj v naši pokrajini prispevek, s katerim se bo mogla omiliti stanovanjska kriza, ki je na Goriškem, zlasti še v Gorici zelo občutna. Nikakor pa s temi stanovanji to vprašanje ne bo rešeno, kajti znano je, da potrebujemo po uradnih številkah v naši pokrajini okoli 3.800 stanovanj, da bi vsaj približno zadostili povpraševanju številnih zainteresirancev. Pomanjkanje stanovanj kažejo tudi dodelitve raznih stanovanj, ki jih gradijo nekatere ustanove v Gorici; na eno stanovanje pride v Gorici toliko prosilcev, da je bolj kot jasno, da potrebujemo bolj pospešeno gradnjo kot jo obljublja demokristjanski poslanec. Potrebujemo pa predvsem cenena stanovanja, ki bodo dostopna s svojo zmerno ceno najširšim slojem prebivalstva, ki bodo ob velikem številu razpoloženih dragih stanovanj še naprej raje stanovali v enosobnih stanovanjih ter v slabih higienskih razmerah, ker ne bi zmogli hudega bremena, ki ga predstavlja najemnina za udobna stanovanja.

V okviru trgovskega sporazuma

Obmejna izmenjava blaga v preteklem mesecu

V okviru italijansko-jugoslovanskega sporazuma za obmejno izmenjavo blaga je v mesecu septembru t. l. bilo izdanih 29 uvoznih in 38 izvoznih dovoljenj. Za skupno vsoto 89,029.100 lir so uvozili žagan bukov les, parkete, drva za kurjavo, lesni premog, mlečne izdelke, cement, kraški kamen, govedo za zakol, svinjsko meso, jajca, maslo in razno; izvozili pa nadomestne dele in pritikline za vozila, pnevmatike, električni, elektrotehnični in hidravlični material, računske stroje, avtomobile, tovornike, razne drogerijske izdelke, riž, ter razne predmete za skupno vsoto 40.376.813 lir.

Stanje avtonomnega kompenzacijskega računa dne 30. septembra 1955 je sledeče: prejeta plačila od 1. januarja 1955 s saldom dne 31. decembra 1954, 363,468.165 lir, izvršena plačila od 1. januarja 1954, 248,850.288 lir; obvezna plačila za operacije v teku, 71,893.335 lir; na razpolago je še 42,724.542 lir.

Nabiralna akcija v prid obtoženim partizanom

Veliko število oseb je že izkazalo solidarnost z bivšimi beneškimi partizani. Akcija se nadaljuje

Nabiralna akcija za obrambo obtoženih partizanov Briško-beneškega odreda se po pozivu odbora za obrambo partizanov Nadiške doline nadaljuje. Veliko število oseb je s svojim prispevkom izrazilo svojo solidarnost z njimi ter obenem pokazalo, da je pripravljeno tudi marsikaj žrtvovati, da se organizira učinkovita obramba in da se preprečijo nakane reakcije proti odporniškemu gibanju.

Pozivamo prebivalstvo, da po vzgledu številnih protifašistov in demokratov odda na uradu Odseka bivših partizanov v Gorici, Ul. Ascoli 1-I svoj prispevek za obrambo obtoženih partizanov.

Ni še znan datum razprave; po dosedanjih znakih sodeč bo razprava še letos.

Vsak prispevek je dobrodošel.

Prometna nesreča na Korzu

Ranjena sta bila pešec in motociklist

Stanje Ličena je zelo resno

Na Korzu Verdi je včeraj okrog 11.10 dopoldne prišlo do prometne nesreče, pri kateri sta se ponesrečili dve osebi. Takrat je po Korzu privozil z motorjem 20-letni Giorgio Marega iz Ul. XXIV. maja št. 28 v Moši, namenjen na glavno pošto, kjer vrši službo brzojavnega sela. Ko je privozil do kina Moderno, mu je prekrižal cesto 32-letni uradnik Luciano Ličen iz Ul. Buonarroti št. 18 v Gorici, ki je hotel peš od kina na drugo stran. Hitra motociklistova namera, da bi ustavil vozilo se ni posrečila. Marega je Ličena podrl na tla in pri tem tudi sam padel z vozila. Obema je na pomoč prihitel rešilni avtomobil Zelenega križa, ki ju je odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia. Maregi so zdravniki obvezali rano nad desnim očesom za kar se bo moral zdraviti kakih 8 dni. Hujše poškodbe je odnesel Ličen, ki so ga zaradi pretresa možganov pridržali v bolnišnici. O njegovem zdravstvenem stanju so si zdravniki pridržali prognozo.

Trčenje dveh vozil

Motoristu ugotovili pretres možganov

V noči od 2. na 3. november se je 41-letni Giovanni Princi iz Ul. Caterini 43, zaletel s svojim motorjem v lahko motorno kolo, ki ga je nekdo peljal po Kornu. Princi se je pripeljal iz Ul. Carducci in je bil namenjen v Ul. Silvio Pellico. Trčenje je bilo tako hudo, da je Princi z motorjem drsel še kakih 20 metrov po cesti.

Z avtom Zelenega križa so ga pripeljali v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so mu ugotovili pretres možganov ter hude poškodbe po čelu in temenu.

NA GORIŠKI PRETURI

BREZ DOVOLJENJA NAJEMALA gospodinjske pomočnice za Rim

Agencija «Esperia nuova» ni delovala niti dva meseca Šest deklet je obtoženki uspelo poslati v glavno mesto

Na zadnji razpravi goriške preture se je zagovarjala 28-letna Luigia Perazza iz beneške pokrajine ter sedaj stanujoča v našem mestu, Ul. Gelsi 5. Perazza je bila svoj čas v Rimu gospodinjska pomočnica. Tega poklica pa se je kmalu naveličala. Med svojim bivanjem pa si je pridobila dragocene izkušnje, ki se jih je spretno posluževala, ko se je vrnila domov.

V Rimu se je seznanila s številnimi družinami, ki so povpraševale po gospodinjskih pomočnicah. Na misel ji je prišlo, da bi zadovoljila povpraševanje rimskih družin s tem, da bi pri nas najemala gospodinjske pomočnice in jih pošiljala v Rim. Brž si je ustanovila neke vrste agencijo, katero je imenovala «Esperia Nuova». V tukajšnje časopisje je dala tudi oglas, v katerem je poudarjala, da agencija s predhodnim plačilom potovanja nudi zaposlitev pri katoliških rimskih družinah, kjer bodo dekleta in žene imele dobre prejemke.

Podjetje pa ni bilo rojeno pod srečno zvezdo, kajti nekaj dni kasneje sta prišla k njej na dom dva agenta javne varnosti in sta vprašala Perazzo, če je njena agencija uradno priznana. Ženska je morala priznati, da za to plat svoje delavnosti ni skrbela in da je s tem prekršila člen 665 kazenskega zakonika, ki govori o trgovskih agencijah in javnih uradih brez dovoljenja.

Goriška agencija je bila podružnica neke rimske agencije, ki se ukvarja s tem poslom.

Ko je med svojim dvomesečnim delovanjem goriška podružnica «Esperia Nuova» našla šest deklet, od katerih so bile tri mladoletne, jih je Perazza takoj poslala v Rim, kjer so dobile zaposlitev. Če prva zaposlitev ni bila deklet om pogodu, so odšle na osrednji sedež agencije, kjer so jim najprej preskrbeli začasno stanovanje in hrano, potem pa jim takoj nudili drugo zaposlitev.

Perazza je prišla pred pretorja, ki je bil pri razsodbi mil, obsodil jo je na pogojno globo v višini 5.000 lir in brez vpisa v kazenski list.

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Urbani-Albanese, Ul. Rossini, 1 - tel. 24-43; od 8. do 12.30 pa dežurna lekarna Cristofoletti, Travnik, 14 - tel. 29-72.

KINO

CORSO. 14.30: «Očka Dolgokrak», v cinemascopu, L. Caron.
VERDI. 14.30: «Črn zvezek», L. Padovani.
CENTRALE. 15.00: «Sto serenad», M. Fiore in G. Rondinella.
VITTORIA. 15.00: «Jetniki teme», M. Vitale.
MODERNO. 15.00: «Kapitan Fantasma», F. Latimore.

ŠPORTNI DNEVNIK

GOSTOVANJE SOVJETSKIH NOGOMETAŠEV V JUGOSLAVIJI

Partizan-Spartak (Moskva) 1:2

Gostje so pokazali odličen moderni nogomet in bi lahko bila njihova zmaga še učinkovitejša

BEOGRAD, 3. — V lepi in napeti igri po težkem, mokrem in blatnem terenu je moskovski Spartak zasluženo premagal beograjskega Partizana z 2:1 (1:1). Sovjetski nogometaši so pokazali vse vrline modernega nogometa — visoko tehniko, vztrajnost, borbenost, oster štart na vsako, navidez izgubljeno žogo, izvrstni pregled igre, točno podajanje in dobro preigravanje brez nepotrebnega zadrževanja žoge. Partizanu se je kljub prizadevanju ni posrečilo zadovoljiti občinstvo, ki je pričakovalo zmago domačih. Zmaga gostov bi lahko bila še večja, če bi pokazali malo več učinkovitosti pred golom.

Gole so dali v 5. min. Pajević za Partizana, za Spartak pa oba gola Isajev v 22. in 54. min.

* * *

FLORENCA, 3. — Zelo verjetno bo igralec Fiorentine Julinho takoj po tekmi s Torinom prihodnjo nedeljo odpotoval za nekaj časa v Brazilijo, ker je njegov oče resno bolan in je izrazil željo, da bi videl sina. Julinho bo izkoristil premor v prvenstvenem tekmovanju zaradi mednarodnih tekem v Budimpešti in Livornu z Madžarsko in tako se bo lahko zadržal v Braziliji do konca tega meseca.

Ne enajstmetrovka - le izgubljena piščalka

Na zadnji nogometni tekmi med Madžarsko in Avstrijo je sicer odlični nizozemski sodnik Van der Meer nenadoma pokazal na 11 metrov. Igralci so se spogledali, gledalci pa so onemeli. Kazen? Cemu? Uganka je bila hitro rešena. Častitljivi gospod Van der Meer se je sklonil in nemirno začel brskati po travi: izgubil je piščalko.

Varčnost na nepravem mestu

Iz Melbournea poročajo, da je prireditelji odbor olimpijskih iger odločil, da v olimpijski vasi ne bo atletske steze. Tako bodo atleti prisiljeni hoditi do stadiona, ki je oddaljen od vasi 15 km. Pri varčnih prireditelji je namreč prevladalo mnenje, da je 8000 šterlingov za tekališče prevelik izdatek, pri tem pa so menda pozabili, da so jih porabili za nasade, posaditev drevja in podobno okrasje v olimpijski vasi kar 50.000. Avstralski list «Argos» meni, da je to «velika» poteza, ki se ji bodo tujci za hrbtom domačinov smejali.

Dva nova rekorda Emila Zatopka

PRAGA, 3. — Emil Zatopek je popravil danes v Pragi svetovna rekorda na 25 km in na 15 milj. 25 km je pretekel v času 1 ure 16:36.4, 15 milj pa v 1 uri 14:01.0. Prejšnja rekorda: 25 km Ivanov (ZSSR) 1 ura 17:34.0, 15 milj Zatopek 1 ura 16:24.0.

Skobla 17,25 v metu krogle

PRAGA, 3. — Kot poroča češkoslovaški tisk, je Jiri Skobla na nedavnem tekmovanju v Moravski Ostravi dosegel najboljši letošnji evropski rezultat v metu krogle 17.25 m.

RIO DE JANEIRO, 3. — Vladimir Kuc (ZSSR), Sandor Iharos (Madžarska) in Chris Chataway (Anglija) so bili povabljeni, naj nastopijo na tradicionalnem Silvestrovem teku v Sao Paulu.

— —

NEW YORK, 3. — Ameriška plavalka Florence Chadwick, nova rekorderka v plavanju čez Rokavski preliv v smeri Anglija - Francija, je pred dnevi izjavila, da upa, da ji bo uspelo postaviti nov rekord v plavanju čez Ontarijsko jezero.

Tretje kolo na zagrebškem turnirju

ZAGREB, 3. — Prekinjeno partijo iz drugega kola je Karakljajič brez nadaljevanja predal Gligoriču.

V tretjem kolu so bili doseženi naslednji rezultati: Dickstein - Rabar remi, Geller - Barcza remi, Smislov - Ivkov remi, Udovčič - Minev 1:0, Matanovič - Fuderer 1:0, Milič - Gligorič 1:0, Porecca - Bertok 1:0, O'Kelly - Filip prek., Bisguier - Udovčič prek., Karakljajič - Pirc remi.

NAJBOLJŠI BOKSARJI po podatkih do 31. oktobra

NEW YORK, 3. — Revija «Ring Magazine» objavlja svetovno lestvico boksarjev, sestavljeno na podlagi dvobojev do 31. oktobra. (Naveden je svetovni prvak vsake kategorije, nato pa deset najboljših, le v mušji kategoriji jih je samo sedem).

Boksarji, pri katerih ni posebej navedena državna pripadnost, so iz Združenih držav Amerike.

Težka kategorija: svetovni prvak — Rocky Marciano, 1. Archie Moore, 2. Bob Baker, 3. Nino Valdes (Kuba), 4. Tommy Jackson, 5. Jimmy Slade, 6. John Holman, 7. Ezzard Charles, 8. Earl Walls (Kan.), 9. Heinz Neuhaus (Nemč.), 10. Franco Cavicchi (It.).

Srednjetežka: Archie Moore, 1. Floyrd Patterson, 2. Willie Patrano, 3. Yolande Pompey (Trinitad), 4. Harold Johnson, 5. Bob Satterfield, 6. Gerhard Hecht (Nemč.), 7. Joey Maxim, 8. Willi Hoepner, 9. Chuck Speiser, 10. Ron Barton (Anglija).

Srednja: Carl «Bobo» Olson, 1. Ray Robinson, 2. Rocky Castellani, 3. Charles Humez, 4. Eduardo Lausse (Arg.), 5. Holly Mims, 6. Ralph «Tiger» Jones, 7. Bobby Dykes, 8. Milo Savage, 9. Gen Fullmer, 10. Artie Towne.

Srednjelahka: Carmen Basilio, 1. Tony Demarco, 2. Johnny Saxton, 3. Virgil Akins, 4. Vince Martinez, 5. Ramon Fuents, 6. Isaac Logart, 7. Joe Miceli, 8. Flanagan, 9. Hector Constance (Trinidad), 10. Chico Vejar.

Lahka: Wallace «Bud» Smith, 1. Jimmy Carter, 2. Duilio Loi (It.), 3. Ralph Dupas, 4. Frankie Ryff, 5. Cisco Andrade, 6. Kenny Lane, 7. Johnny Gonslaves, 8. Joe Lopes, 9. Orlando Zulueta (Kuba), 10 Arthur Persley.

Peresna: Sandy Saddler, 1. Ciro Morasen (Kuba), 2. Ray Famechon (Fr.), 3. Taddy Davis, 4. Carmelo Costa, 5. Bully Kelly (Irska), 6. Hogan (Kid) Bassey (Nigeria), 7. Lauro Salas, 8. Fred Galiana (Sp.), 9. Flash Elorde (Fil.), 10. Shigeru Keneko (Japp.).

Bantan: Robert Cohen (Fr.), 1. Willie Towel (Juž. Afr.), 2. Mario D'Agata (It.), 3. Billy Peacock, 4. Andre Valignat (Fr.), 5. Raul Raton Macia (Meh.), 6. Hilaire Pratesi (Fr.), 7. Jose Leopez (Meh.), 8. Emile Chemana (Fr.), 9. Little Cezar (Fil.), 10. Chamroern Songkitrat (Tail.).

Mušja: Pascual Perez (Arg.), 1. Leo Espinosa (Fil.), 2. Young Martin (Sp.), 3. Danni Did (Fil.), 4. Dai Dower (Angl.), 5. Kake Tuli (Juž. Afr.), 6. Tanni Campi (Fil.), 7. Nazzareno Giannelli (It.),

* * *

Kanadski prvak težke kategorije Earl Walls se je umaknil iz ringa. «Umikam se, je dejal, dokler sem še v dobri kondiciji.» Walls, ki ima 27 let, je veljal za enega izmed pretendentov za dvoboj z Rockyjem Marcianom, svetovnim prvakom.

* * *

Američan Dany Giovanelli (srednjelahka kat.) je premagal s precejšnjo težavo Paola Melisa, bivšega italijanskega prvaka, v 10 rundah po točkah.

Nov evropski prvak peresne kategorije

PARIZ, 3. — Španski boksar Galiana je premagal evropskega prvaka peresne kategorije Raya Famechona zaradi prekinitve dvoboja v 7. rundi. Galina je postal nov prvak Evrope.

Trideset ameriških novinarjev, strokovnjakov za tenis, je sestavilo lestvico najboljših igralcev vseh časov. Takole so Amerikanci razvrstili sedanje in nekdanje teniške muškетirje: 1. Tilden, 2. Budge, 3. Kramer (vsi ZDA), 4. Perry (VB), 5. Vines (ZDA), 6. Lacoste (F.), 7. Cochet (F), 8. Johnston (ZA), 9. von Cramm (Nemčija), 10. Gonzales (ZDA). Poleg splošne ocene pa so šli teniški strokovnjaki tudi bolj v podrobnosti in ugotovili, da je bil Tilden igralec z najboljšo taktiko in najboljšim serviceom. Prav tako so gledalci najraje gledali tak tenis, kot ga je igral Tilden. Podobno lestvico so sestavili tudi za ženske in tudi tu so na čelu tri ameriške igralke: Wills, Marble in Connolly pred Francozinjo Lenglen.

* * *

BOGOTA, 3. — Na turnirju kolumbijskega teniškega združenja je Šved Davidson premagal Italijana Merla s 6:1, 0:6, 6:1, 5:7, 6:4.

Wes Santee, ameriški rekorder v teku na 1 miljo (4:00,5), se bo pritožil proti suspenzu, ki ga je nad njim izrekla atletska komisija iz Missourija.

Ta dva mogoče za Melbourne

Nič novega ni, da se metalci še vedno držijo, ko se že davno celo večkrat menjajo garniture n. pr. kratkoprogaševi. Od kdaj se že spominjamo imena metalca kladiva Taddie! In podobno je s Consolinijem. Priboril si je prvo mesto na tem in onem važnem mednarodnem tekmovanju, bil je evropski in svetovni prvak v metu diska in še vedno tekmuje in še vedno so njegovi rezultati zavidljivo lepi. Res, izgubil je že svetovno in tudi evropsko prvenstvo, toda njegov rezultat, ki ga je dosegel pred dnevi: 55,73 m, je pač res rezultat, ki vzbuja spoštovanje, naj se pojavi kjerkoli. In s takim rezultatom je pač mogoče iti tudi na olimpiado.

CONSOLINI

Rimljanka Paternoster še nima dvajset let, pa si je že lahko zabeležila nekaj državnih prvenstev. Osvojila je tudi rekord v skoku v višino, ki je držal še iz predvojnih časov. Z odličnimi meti diska in kopja, nato še s skokom v daljavo in s tekom čez zapreke si je rimska atletka osvojila tudi državno prvenstvo v peteroboju z rekordnim številom točk. Baje se namerava specializirati v metu diska. Težko, če bo v tej disciplini na olimpiadi dosegla pomemben uspeh; mogoče bi se ji bolj splačalo izboljšati nekatere discipline peteroboja. (Na sliki zgoraj Consolini, spodaj Paternoster.)

PATERNOSTER

Košarkarsko moštvo Storm Varese se v letošnji sezoni ostanja na sposobnost Grka Matheoua, ki ga vidimo na sliki. O njegovih kvalitetah res ni mogoče dvomiti. Sedaj je postal v tem moštvu igralec-trener, potem ko je predsednik kluba odpustil ameriškega trenerja Bougha. Sicer so vsi odborniki podali zaradi protesta ostavko, toda predsednik je dejal, naj le kar podajo ostavko, češ da bo že znal sam voditi moštvo naprej.

Zmanjšane kazni nekaterim igralcem

RIM, 3. — Na današnji seji je Zvezna prizivna komisija Italijanske nogometne zveze sprejela sledeče sklepe:

Manucci Ettore, tekma Pro Patria - Udinese, 31.5.1953, diskvalifikacija se zniža na tri leta.

Donati Spartaco, tekma Pro Patria - Udinese, 31.5.1953, diskvalifikacija se zniža na dve leti.

Igralcu Travia (Juventus) se diskvalifikacija zniža do 30.11.1955.

* * *

RIM, 3. — Za tekmo Italija B - Madžarska B so že določene cene vstopnic: 1500, 800 in 400 lir.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO V KRIŽU
predvaja danes 4. t. m. ob 16. uri
Prišla je sreča
JAMES STEWART, JEAN ARTHUR

KINO ŠKEDENJ
predvaja danes 4. t. m. ob 16. uri
SIN ALI BABE
Film Universal

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 4. t. m. ob 17. uri
Pošast črne lagune

Kino na Opčinah
predvaja danes 4. t. m. z začetkom ob 16. uri film:
Rdeči dirkalni avto

GUY DE MAUPASSANT

Bel Ami

15. (LEPI STRIČEK)

Stopila sta v neko kavarno ter si naročila hladnih pijač. In Saint-Potin je jel brbljati. Z obilico presenetljivih nadrobnosti je govoril o vseh mogočih ljudeh in o listu.

«Stari? Pravi Jud! In, veste, Judov ne bo nikoli mòč spremeniti. Kakšno ljudstvo!» — Navedel je osupljive črte skopuštva, tistega posebnega skopuštva Izraelovih sinov, ki hlastà, da bi prihranilo deset novčičev, mešetari ko kuharica, terja in dosega sramotne odbitke, daje posojila na zastavke in vobče živi in diha v oderuštvu.

«In pri vsem tem vendarle dobra duša, ki ne veruje v nič in nabrisuje ves svet. Njegov list, ki je poluraden, katoliški, liberalen, republikanski, orleanističen — torta s smetano in štacuna, kjer dajejo vsak trinajsti kos zastonj, je bil ustanovljen samo v oporo njegovim borznim operacijam in vsakovrstnim podjetjem. V teh stvareh je zelo spreten, in z družbami, ki ne premorejo niti štirih novčičev glavnice, zasluži milijone...»

Tako je govoril kar naprej, imenujoč Duroya svojega «dragega prijatelja».

«In včasih zine kakšno čisto balzacovsko, ta stiskač. Zamislite si, da sem bil ondan v njegovi delovni izbi z Norbertom, to staro razvalino, in z Rivalom, tem Don Kihotom; kar pride Montelin, naš upravnik, s svojo marokénasto listnico pod pazduho, s tisto listnico, ki jo ves Pariz pozna. Walter vzdigne nos in vpraša: ‚Kaj novega?'»

Montelin prostodušno odgovori: ‚Pravkar sem plačal tistih šestnajst tisoč frankov, ki smo jih bili dolžni trgovcu s papirjem.'

Stari je poskočil, kar čudovito ga je vrglo v zrak.

‚Kaj pravite?'

‚Da sem pravkar plačal gospoda Privasa.'

‚Ste mar znoreli?'

‚Kako to?'

‚Kako to... kako to... kako to...'

Snel je naočnike in jih obrisal. Potem se je nasmehnil, s tistim šegavim nasmehom, ki mu obšine tolsta lica slehernikrat, kadar misli povedati kaj hudomušnega ali zasoljenega, in s porogljivim, prepričanim glasom rekel: ‚Kako to? Ker bi bili pri tem lahko dobili štiri do pet tisoč frankov popusta.'

Montelin je osupel ugovarjal: ‚Ali, gospod ravnatelj, vsi računi so bili v redu, jaz sem jih pregledal, vi potrdili...'

Tedaj se je stari spet zresnil in izjavil: ‚Človek ne sme biti tako nedolžen, kakor ste vi. Vedite, gospod Montelin, da je treba dolgove zmeraj kopičiti, potem pa doseči poravnavo.'»

In Saint-Potin je strokovnjaško pokimal z glavo ter pristavil: «No? Ta diši po Balzacu, mar ne?»

Duroy ni bil nikoli bral Balzaca, vendar je s prepričanjem odgovoril: «Bome da.»

Potem je poročevalec govoril o gospe Walterjevi, da je neznanska gos, o Norbertu de Varenne, da je star zgubljenec, in o Rivalu, da je samo prenovljen Fervacques. Naposled je prišel do Forestierja: «Kar tega zadeva, je njegova sreča, da je dobil takšno ženo; v tem je vse.»

Duroy je vprašal: «Kakšna ženska je pravzaprav njegova žena?»

Saint-Potin si je pomencal roke: «O, ta vam je prevejanka, zvita ptičica. To je ljubica starega lahkoživca z imenom Vaudrec, grof de Vaudrec, ki ji je dal doto in jo omožil...»

Duroy je mahoma začutil, kako mu gre po telesu mraz, nekakšen skrčljaj vseh živcev, nehotna potreba, da bi tega gobezdača opsoval in oklofutal. Vendar mu je segel v besedo samo z vprašanjem: «Je to vaše pravo ime, Saint-Potin?»*)

*) Potin = čenča.

Ta je prostodušno odgovoril:

«Ne, pišem se Thomas. Ime Saint-Potin so mi vzdeli pri listu.»

In Duroy je rekel, ko je plačeval zapitek: «A zdi se mi, da je že pozno in da imava obiskati še dva imenitna gospoda.»

Saint-Potin se je spustil v smeh: «Vi ste pa res še nepokvarjen! Torej očitno mislite, da pojdem zdaj spraševat tega Kitajca in tega Indijca, kaj mislita o Angliji? Kakor da ne vem sam bolje od njiju, kaj morata misliti za bralce ‚*Vie Française*'. Intervjuval sem gotovo že pet sto Kitajcev, Perzijcev, Indov, Cilencev, Japoncev in drugih. Vsi odgovarjajo isto, po mojem vsaj. Treba mi je samo vzeti moj članek o zadnjem, ki je bil tu, in ga dobesedno prepisati. Spremeni se, kakopak, ime, naslovi, spremstvo. O, v teh rečeh ne sme biti pomote, kajti ‚*Figaro*' ali pa ‚*Gaulois*' bi me brž popravila. Pa v tem pogledu me vratarja hotelov ‚Bristol' in ‚Continental' v petih minutah poučita. Prižiga si vsak svojo smotko, da jo pokadiva, ko pojdeva peš tja. Vsota: od lista imava pravico terjati pet frankov za voz. Vidite, dragi, tako se človek loti posla, ako je praktičen.»

Duroy je vprašal: «V takih okoliščinah mora biti poročanje kar dobičkonosno?»

Časnikar je skrivnostno odgovoril: «Že, ali toliko nobena stvar ne zaleže kakor dnevne novice, zaradi prikrite reklame.»

Vzdignila sta se bila in krenila po bulvaru proti Madelelni. In Saint-Potin je nenadejavši rekel spremljevalcu:

«Veste, če imate morda kak opravek — potrebujem vas namreč ne.»

Duroy mu je segel v roko in odšel.

Skrb zastran članka, ki ga je moral zvečer še napisati, mu ni dala miru, pa je začel razmišljati o njem. Kar med hojo je na dolgo zbiral misli, pripombe, sodbe in zgodbice; tako je prišel do konca avenije Champs-Elysées, kjer je bilo videti le malo sprehajalcev, kajti Pariz je bil v teh vročinskih dneh prazen. Večerjal je v neki vinarni blizu Etoilskega slavoloka in se nato po zunanjih bulvarih zlagoma peš vračal domov. V svoji izbici je précej sédel za mizo, da bi delal.

Ali komaj je imel veliko polo belega papirja pred očmi, se mu je vse gradivo, ki ga je bil nakopičil, razletelo iz duhà, ko da bi mu bili možgani izhlapeli. Skušal je ujeti zadnje drobtinice spominov in jih zadržati; a vtem ko jih je lovil, so se mu že znova izmikali, ali pa so se usipali kar brez reda, da ni več vedel, kako naj jih poda, kako naj jih izrazi in s katerimi naj začne.

Ko se je eno uro ubijal in počečkal pet strani papirja z začetnimi stavki brez nadaljevanj, si je rekel: «Nisem še izurjen v poklicu. Treba mi je še ene učne ure.» In že v naslednjem trenutku se je razgrnila pred njim slika šestenega delovnega dopoldneva z gospo Forestierjevo, in ob upanju, da bosta spet tako dolgo, zaupno, prisrčno in sladko v štiri oči kramljala, je kar vztrepetal od hrepenenja. Hitro je legel, kajti zdaj se je skoraj bal, da bi se znova ne loti dela in bi se mu kar mahoma ne posrečilo.

Drugo jutro je šele bolj pozno vstal, kajti vtem ko je odrival slast tega obiska, jo je že naprej užival.

Deseta ura je bila že minila, ko je pozvonil pri prijatelju.

Sluga je odgovoril:

«Gospod je pravkar pri pisanju.»

Duroy vobče ni bil pomislil na to, da bi utegnil biti mož doma. Vendar ni odnehal: «Povejte mu, da sem jaz, v neki nujni zadevi.»

Po petih minutah čakanja so ga spustili v delavnico, kjer je bil preživel tako lep dopoldan.

Na njegovem včerajšnjem prostoru je zdaj sedel Forestier v domači halji, s copatami na nogah in anglesko čepico na glavi, ter pisal; žena, ogrnjena z istim belim jutranjim plaščem kakor zadnjič, se je medtem naslanjala na kamin in s cigareto v ustih narekovala.

Duroy se je na pragu ustavil in zamrmral: «Zelo vaju prosim za zamero; ali nemara motim?»

Prijatelj pa se je zdajci ozrl in pokazal glavo, srdito glavo, ter zagodrnjal: «Kaj hočeš že spet? Brž, brž, nama se mudi.»

(Nadaljevanje sledi)